

ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี หลังจากนั้น ระหว่างวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ ถึงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ พนักงานเจ้าหน้าที่ของศูนย์อำนวยการเดินสำรวจฯ ได้ออกเดินสำรวจรังวัดและสอบสวนสิทธิในที่ดินในพื้นที่ที่ผู้ฟ้องคดีขอลงโฉนดที่ดิน ผู้ฟ้องคดีโดยนายวันชัย ฉุยกลัด ผู้รับมอบอำนาจ ได้นำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการสำรวจรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดินในที่ดินพิพาทตามใบไต่สวนเมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ ผลการรังวัดได้เนื้อที่จำนวน ๑๖ ไร่ ๑ งาน ๖๒ ตารางวา โดยผู้นำทำการสำรวจได้ให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ ว่า ได้ซื้อที่ดินพิพาทมาจากนางฟองจันทร์ ทาดิสม เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งนางฟองจันทร์ได้ครอบครองทำประโยชน์มาก่อนปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นการครอบครองทำประโยชน์ตลอดมา โดยเป็นการได้มาภายหลังประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ ซึ่งห้ามโอนตามมาตรา ๕๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว ที่ดินทำประโยชน์เป็นไร่ข้าวโพดเต็มทั้งแปลง ที่ดินข้างเคียงด้านทิศตะวันออกจดแม่น้ำกก ด้านทิศตะวันตกจดทางสาธารณประโยชน์ ด้านทิศเหนือจดแม่น้ำกก และด้านทิศใต้จดที่ดินเลขที่ ๘๑ และนายอำเภอเมืองเชียงรายได้มอบอำนาจให้นายอรุณ ชาวลีแสน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ร่วมตรวจพิสูจน์ที่ดินด้วย และได้รับรองว่าไม่เป็นที่หลงหวงห้าม ที่เขา ที่ภูเขา หรือที่สาธารณประโยชน์แต่อย่างใด ทั้งนี้ ได้มีการออกหมายเลขระวาง หมายเลขโฉนดที่ดิน เลขที่ดิน และเลขหน้าสำรวจ เพื่อดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี และได้จัดทำต้นฉบับโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๙๐ เลขที่ดิน ๑๕๑ หน้าสำรวจ ๓๕๘๔ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย เตรียมไว้ให้ผู้ถูกฟ้องคดีลงนามและมอบให้แก่ผู้ฟ้องคดีต่อไป และเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ ผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกประกาศ เรื่อง แจกโฉนดที่ดิน ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยมีกำหนดให้ยื่นคำคัดค้านภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันประกาศเป็นต้นไป เมื่อครบกำหนดเวลาตามประกาศแล้วไม่ปรากฏว่ามีผู้คัดค้านการแจกโฉนดที่ดินดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีกลับไม่ลงนามในโฉนดที่ดินที่จัดเตรียมไว้เพื่อส่งมอบให้แก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีได้ติดตามทวงถามไปยังผู้ถูกฟ้องคดีมาโดยตลอด จนกระทั่งเวลาได้ล่วงเลยนับแต่วันประกาศแจกโฉนดที่ดินเป็นเวลานานถึง ๘ ปี ผู้ถูกฟ้องคดีก็ไม่ได้ลงนามออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ดังนั้น เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ผู้ฟ้องคดีโดยผู้รับมอบอำนาจ จึงมีหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีลงนามออกโฉนดที่ดินและมอบให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหนังสือที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๙๗๙๙ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๙ แจ้งผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดีว่า เหตุที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ลงนามออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี เนื่องจากราษฎรบ้านห้วยอัม หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ได้ร้องเรียนว่ามีการบุกรุกพื้นที่ป่าบ้านห้วยอัม จังหวัดเชียงรายจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง และผลปรากฏว่า ที่ดินบริเวณที่มีการร้องเรียนเป็นที่ดินที่นายศุภวงค์ นิติภูมิเวชสกุล กับพวก ได้ยื่นคำขอลงโฉนดที่ดินโดยใช้หลักฐานใบจอง (น.ส. ๒) ที่ผู้ได้รับอนุญาตตามใบจองไม่ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน มีเจตนาสละการครอบครอง

โดยชายใบจอง...

โดยขายใบจองให้แก่ผู้ขอออกโฉนดที่ดิน ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายจึงมีคำสั่งจำหน่ายใบจองออกจากทะเบียน นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐจังหวัดเชียงราย (กปร. จังหวัดเชียงราย) ได้มีมติให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตรวจสอบให้แน่ชัดว่า พื้นที่ที่มีการร้องเรียนเป็นที่ดินของรัฐประเภทอื่นหรือไม่ หากไม่ใช่ที่ดินของรัฐประเภทหนึ่งประเภทใดแล้ว ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดินในส่วนที่เกี่ยวข้องตามอำนาจหน้าที่ให้ครบถ้วนต่อไป ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหนังสือที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๒๑๑๓๗ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๓๗๐๖๖ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗ และ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๙๐๙๓ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ แจ้งนายอำเภอเมืองเชียงรายให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงว่า ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีนำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินเป็นที่สงวนหวงห้ามหรือที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือไม่ และผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๙๐๙๔ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ แจ้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้มให้รายงานผลการทำประชาคมหมู่บ้านของชาวบ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม กรณีการตรวจสอบที่ดินบ้านห้วยอัม หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อีกทั้งผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๙๐๙๒ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ แจ้งหัวหน้าศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๕ (เชียงราย) ให้ตรวจสอบค่าระดับน้ำที่ดินที่มีการนำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน ๑๔ แปลง คือ ที่ดินเลขที่ดิน ๘๑ ถึงเลขที่ดิน ๘๓ และเลขที่ดิน ๑๔๑ ถึงเลขที่ดิน ๑๕๑ ย้อนหลัง ๑๐ ปี เพื่อยืนยันว่าเป็นพื้นที่น้ำท่วมถึงหรือไม่ แล้วรายงานให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ แต่ผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ได้รับผลการตรวจสอบ ซึ่งหากผลการตรวจสอบปรากฏว่าไม่ใช่ที่ดินของรัฐประเภทหนึ่งประเภทใด และเมื่อดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการออกโฉนดที่ดินถูกต้องครบถ้วนตามประมวลกฎหมายที่ดินแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีจะดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีต่อไป แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีเหตุผลเพียงพอ และการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีล่าช้าเกินสมควร เนื่องจากได้มีการเดินสำรวจรังวัดและไต่สวนสิทธิในที่ดิน ตลอดจนได้มีการประกาศแจกโฉนดที่ดิน และจัดทำโฉนดที่ดินพร้อมที่จะออกให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๙ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีลงนามออกโฉนดที่ดินและมอบให้แก่ผู้ฟ้องคดีภายใน ๗ วัน นับแต่ได้รับหนังสือดังกล่าว มิฉะนั้นผู้ฟ้องคดีจะใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองต่อไป แต่ผู้ถูกฟ้องคดียังคงปฏิเสธที่จะออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๒๒๖๓๐ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๙ แจ้งผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดีว่า เนื่องจากอำเภอเมืองเชียงรายได้มีหนังสือแจ้งสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายว่า ยังไม่สามารถให้ความเห็นเกี่ยวกับที่ดินบริเวณพิพาทได้ โดยจะต้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยพิจารณาเรื่องดังกล่าว ดังนั้น เมื่อผลการตรวจพิสูจน์ข้อเท็จจริงยังไม่เป็นที่ยุติ การลงนามในโฉนดที่ดินอาจจะส่งผลเสียหายแก่ภาครัฐ และอาจนำไปสู่กระบวนการแก้ไขเพิกถอนโฉนดที่ดินในที่สุด ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า นอกจากศูนย์อำนวยการ

/เดินสำรวจจา...

เดินสำรวจฯ ได้เดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว ยังได้เดินสำรวจออกโฉนดที่ดินให้แก่ราษฎรอีกหลายรายด้วย ซึ่งที่ดินที่เดินสำรวจดังกล่าวเป็นที่ดินที่อยู่ในบริเวณเดียวกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ยอมลงนามเพื่อออกโฉนดที่ดินให้แก่ราษฎรดังกล่าวด้วยเช่นกัน จนในที่สุดได้มีราษฎรจำนวน ๖ ราย ร่วมกันยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองเชียงใหม่ เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีลงนามออกโฉนดที่ดินให้แก่ราษฎรที่ฟ้องคดีทั้ง ๖ ราย ดังกล่าว และศาลปกครองเชียงใหม่ได้มีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ตามที่ประมวลกฎหมายที่ดินกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการออกโฉนดที่ดินให้แก่ราษฎรทั้ง ๖ ราย ให้เสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด ด้วยเหตุที่ผู้ฟ้องคดีมีความจำเป็นต้องนำโฉนดที่ดินตามที่ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีออกให้ไปยื่นขอเข้าโครงการเพาะปลูกพืชเชิงเกษตรกรรม เพื่อหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ผู้ฟ้องคดีไม่มีหนทางอื่นใดที่จะบังคับผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อให้ออกโฉนดที่ดินพร้อมกับส่งมอบต้นฉบับโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีลงนามออกโฉนดที่ดินพร้อมกับส่งมอบต้นฉบับโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๙๐ เลขที่ดิน ๑๕๑ หน้าสำรวจ ๓๕๘๔ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ให้แก่ผู้ฟ้องคดี

ผู้ถูกฟ้องคดีให้การว่า ผู้ฟ้องคดีได้นำพนักงานเจ้าหน้าที่ศูนย์อำนวยการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ - ลำพูน - เชียงราย (ที่ถูกคือ ศูนย์อำนวยการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินจังหวัดพะเยา - เชียงราย - น่าน) ทำการสำรวจรังวัดทำแผนที่เพื่อออกโฉนดที่ดินตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ ในท้องที่อำเภอเมืองเชียงราย ฯลฯ จังหวัดเชียงราย ซึ่งต่อมาเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการปฏิบัติงานตามโครงการดังกล่าวแล้ว ศูนย์อำนวยการเดินสำรวจฯ ได้มอบหมายงานพร้อมเรื่องที่มีปัญหาสำคัญควรรายงานหรือต้องพิจารณาสอบสวนและดำเนินการเพิ่มเติมให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี โดยปรากฏตามบันทึกการมอบหมายการงาน เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ว่า ที่ดินแปลงที่ให้เลขโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๙๐ เลขที่ดิน ๑๕๑ หน้าสำรวจ ๓๕๘๔ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้นำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๓) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ ได้เนื้อที่ ๑๖ ไร่ ๑ งาน ๖๒ ตารางวา โดยมีนายอรุณ ชาวลีแสน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม เป็นผู้ปกครองท้องที่ ปฏิบัติราชการแทนนายอำเภอเมืองเชียงราย ร่วมเป็นพยาน และอยู่ระหว่างการพิจารณาออกโฉนดที่ดินนั้น ปรากฏว่า ที่ดินดังกล่าวอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ที่กรมที่ดินจัดทำโครงการจัดที่ดินช่วยเหลือชาวนา - ชาวไร่ (แปลงเล็กแปลงน้อย) ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๘ โดยได้ออกใบจอง (น.ส. ๒) จำนวน ๒๑ แปลง เมื่อวันที่ ๑๒

/พฤษภาคม ๒๕๔๐...

พฤษภาคม ๒๕๔๐ ผู้ฟ้องคดีได้นำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในตำแหน่งที่ดินซึ่งมีหลักฐานใบจอง (น.ส. ๒) จำนวน ๑๒ แปลง ที่มีผู้ละทิ้งการครอบครองแล้วขายที่ดินให้แก่ผู้นำเดินสำรวจ ออกโฉนดที่ดิน รวมถึงที่ดินตามใบจองเลขที่ ๒๑๖ ที่นางฟองจันทร์ ทำดีสม ได้รับอนุญาตให้ ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินหมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย แล้วได้ขายที่ดินแปลงนี้ให้แก่ผู้ฟ้องคดี กรณีเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดิน เพื่อประชาชน ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายจึงมีคำสั่ง ที่ ๑๖๙๒/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๒ สั่งให้บุคคลทั้ง ๑๒ ราย รวมทั้งนางฟองจันทร์ ออกไปจากที่ดินและขาดสิทธิในที่ดิน ตามหลักฐานใบจอง (น.ส. ๒) ดังกล่าว พร้อมทั้งจำหน่ายใบจองออกจากทะเบียนตามระเบียบ กรมที่ดิน ว่าด้วยการเพิกถอนและจำหน่ายใบจองออกจากทะเบียนที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๗ และ หนังสือของกรมที่ดิน ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๖.๓/ว ๒๙๑๖๗ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๖ อย่างไรก็ตาม ที่ดินแปลงที่นำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินดังกล่าวได้มีการต่อเลขโฉนดที่ดิน เลขที่ ๑๑๑๔๘๐ ถึงโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๙๓ ไว้แล้ว ต่อมา ประธานสมาคมคุ้มครองสิทธิ ผู้บริโภคได้มีหนังสือร้องเรียนต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมว่า มีการบุกรุกพื้นที่ป่า หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นที่ดินบริเวณเดียวกับที่ผู้ฟ้องคดี นำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน และกระทรวงยุติธรรมได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ส่งผลการตรวจสอบกรณีการบุกรุกที่ดินดังกล่าวของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหนังสือ ที่ ยธ (ชช.๓) ๐๘๐๐/๐๒๒๕ ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย เพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายกับผู้กระทำผิดดังกล่าว ซึ่งปรากฏตามหนังสือ ของกรมสอบสวนคดีพิเศษดังกล่าวว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้แต่งตั้งคณะทำงาน ตรวจสอบข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าว และคณะทำงานได้พิจารณากรณีที่มีการเดินสำรวจ เพื่อออกโฉนดที่ดินในที่ดินดังกล่าวจำนวน ๑๔ แปลง แล้วมีความเห็นว่า ใบจองเป็นหนังสือแสดง การยอมให้เข้าครอบครองที่ดินของรัฐเป็นการชั่วคราว ซึ่งรัฐออกให้แก่บุคคลที่ประสงค์จะได้ ที่ดินของรัฐเป็นของตน เมื่อบุคคลนั้นได้ทำประโยชน์ตามที่ทางราชการกำหนดแล้วก็สามารถ นำใบจองไปขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ได้ ถ้ายังไม่ได้รับหนังสือรับรอง การทำประโยชน์ ผู้ที่ได้รับใบจองดังกล่าวจะโอนที่ดินนั้นไปยังผู้อื่นไม่ได้ เว้นแต่ตกทอดทางมรดก วัตถุประสงค์ของการที่รัฐจัดที่ดินให้แก่ประชาชนก็เพื่อให้ประชาชนที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง หรือมีแต่มีเป็นจำนวนน้อยไม่พอเลี้ยงชีพ ได้มีที่ดินอยู่อาศัยและประกอบอาชีพ ถ้าไม่มีกฎหมาย กำหนดห้ามโอนก็จะเป็นการผิดวัตถุประสงค์ของการจัดที่ดินของรัฐ และผู้ที่รับโอนที่ดินนั้น อาจจะไม่มีความสัมพันธ์ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดิน เพื่อประชาชน หรือผู้ที่มีใบจองอาจจะยังไม่ได้ทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้เกิดประโยชน์ อย่างจริงจึงตามสภาพท้องถิ่นนั้นแล้วนำไปโอนให้แก่ผู้อื่น อันจะทำให้เกิดการสูญเสีย

/ทางเศรษฐกิจ...

ทางเศรษฐกิจ ดังนั้น การโอนที่ดินตามใบจองและการส่งมอบที่ดินเป็นการต้องห้ามขัดแย้งตามกฎหมาย นิติกรรมดังกล่าวจึงเป็นโมฆะ ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๓๒๖/๒๕๓๘ การที่ผู้รับโอนหรือรับส่งมอบการครอบครองซึ่งไม่มีสิทธิครอบครองที่ดินนำที่ดินดังกล่าวไปขออนุญาตที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อการโอนการครอบครองที่ดินตามใบจองไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ผู้ที่รับโอนก็จะครอบครองที่ดินโดยมิชอบด้วยกฎหมายไปด้วย เข้าหลักกฎหมายผู้รับโอนไม่มีสิทธิดีกว่าผู้โอน ฉะนั้น ที่ดินที่รัฐได้ออกใบจองให้แก่ราษฎรจึงมีข้อกำหนดที่รัดกุมและเงื่อนไขพิเศษ เพราะที่ดินเหล่านี้เป็นที่ดินของรัฐ วัตถุประสงค์ของการจัดที่ดินก็เพื่อให้ราษฎรผู้ยากไร้ได้มีที่ดินทำกิน การใช้วิธีการเดินสำรวจออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามมาตรา ๕๘ ประกอบมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๓) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จึงไม่สามารถกระทำได้นอกจากนี้ คณะทำงานเห็นว่า ที่ดินที่จะนำมาขออนุญาตที่ดินโดยวิธีการเดินสำรวจตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๓) แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าวได้นั้น จะต้องเป็นที่ดินที่ไม่มีหลักฐานเดิมมาก่อน หากเป็นที่ดินที่มีหลักฐานจะต้องปฏิบัติตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๑) แห่งประมวลกฎหมายเดียวกัน แต่กรณีนี้กลับใช้วิธีการสละใบจองเพื่อให้ที่ดินที่จะนำเดินสำรวจนั้นปราศจากเอกสารที่ดินเดิมตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๓) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เพื่อให้ได้เนื้อที่มากกว่าหลักฐานเดิม (ใบจอง) ซึ่งเป็นการกระทำที่หลีกเลี่ยงระเบียบและกฎหมาย หนังสือกรมที่ดิน ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๖.๓/ว ๒๙๑๖๗ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๖ เรื่อง โครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน ปิงปประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ ที่วางทางปฏิบัติว่า การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนที่ถือครองที่ดินในพื้นที่โครงการจัดที่ดินผืนใหญ่ หรือท้องที่ที่มีการจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยที่รัฐให้ความช่วยเหลือด้านสาธารณูปโภคอื่นๆ สามารถดำเนินการได้โดยการเดินสำรวจเพื่อออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินโดยไม่มีข้อจำกัดว่าจะดำเนินการให้ได้เฉพาะผู้ที่มีใบจอง จึงให้ยกเลิกหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๖๒๕/ว ๒๑๗๙๐ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๓๖ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นต้นไป เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถทำการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในท้องที่ที่มีการจัดที่ดินแปลงใหญ่หรือท้องที่ที่มีการจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยที่รัฐให้ความช่วยเหลือด้านสาธารณูปโภคและอื่นๆ ได้ โดยให้ทำการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ที่มีชื่อตรงตามหลักฐานใบจอง ตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๑) แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว และให้ทำการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ที่ได้รับโอนการครอบครองที่ดินตามใบจองโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๓) แห่งประมวลกฎหมายเดียวกัน จึงขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมายในเรื่องการจัดที่ดิน และขัดกับระเบียบและประมวลกฎหมายที่ดิน ดังนั้น การเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อประมวลกฎหมายที่ดินและระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน ต่อมา ได้มีการนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดเชียงราย (กปร. จังหวัดเชียงราย)

/ในการประชุม...

ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ กพร. จังหวัดเชียงราย ได้พิจารณาแล้วมีมติให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตรวจสอบให้แน่ชัดว่า พื้นที่ที่มีการร้องเรียนนั้นเป็นที่ดินของรัฐประเภทอื่นหรือไม่ หากผลการตรวจสอบปรากฏว่า ไม่ใช่ที่ดินของรัฐประเภทหนึ่งประเภทใด ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดินในส่วนที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วนต่อไป ทั้งนี้ สถานีพัฒนาที่ดินเชียงราย ได้เคยมีหนังสือ ที่ กษ ๐๘๑๔.๐๘/๒๙ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๓ แจ้งผลการตรวจสอบ แนวเขตป่าไม้ถาวรและพื้นที่ลาดชันบริเวณที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีนำเดินสำรวจ ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดี ได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๑๙.๒/๑๔๖๑๔ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๒ แจ้งให้สถานีพัฒนาที่ดิน เชียงรายตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวรและความลาดชัน ๓๕% ที่ดินบริเวณหมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ตามที่หมายตำแหน่งในแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาออกโฉนดที่ดินว่า ถ้าหมายตำแหน่งในแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ถูกต้อง ที่ดินของผู้ฟ้องคดี เลขที่ดิน ๑๕๑ ไม่สามารถตรวจสอบได้เนื่องจาก ตำแหน่งที่หมายมาในแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ไม่ตรงกับตำแหน่งข้อมูลในแผนที่ระวาง ๑ : ๔,๐๐๐ และจากการตรวจสอบปรากฏอีกว่า แปลงเลขที่ดิน ๑๔๒ เลขที่ดิน ๑๔๕ เลขที่ดิน ๑๔๗ และเลขที่ดิน ๑๔๘ มีพื้นที่บางส่วนอยู่ในเขตเขา นอกจากนี้ สถานีพัฒนาที่ดิน เชียงรายได้มีหนังสือ ที่ กษ ๐๘๑๔.๐๘/๔๐ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๘ แจ้งผลการตรวจสอบ ข้อเท็จจริงตามผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๑๙.๕/๑๗๕๗๔ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๘ แจ้งให้สถานีพัฒนาที่ดินเชียงรายตรวจสอบที่ดินบริเวณที่ร้องเรียนในหมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ว่ามีการประกาศเป็นพื้นที่ป่าไม้ถาวร ป่าชุมชน หรือเขตเขา ภูเขา ความลาดชันเกิน ๓๕% หรือไม่อย่างไร โดยสถานีพัฒนาที่ดินเชียงรายแจ้งว่า พื้นที่ที่ขอให้ ตรวจสอบอยู่นอกเขตป่า ซึ่งยังไม่เคยสำรวจจำแนกประเภทที่ดินตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ มาก่อน (พื้นที่น้ำเงิน) ซึ่งบางแปลงเป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันเกิน ๓๕% อยู่ในเขตเขา และไม่ถึง ๓๕% อยู่ในเขตเขา และบางแปลงอยู่นอกเขตเขา นอกจากนี้ สำนักงาน เจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายได้มีหนังสือ ที่ คค ๐๓๐๗.๔/๗๑๔ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ แจ้งผลการตรวจสอบความเป็นพื้นที่ชายตลิ่งหรือแม่น้ำกในตำแหน่งที่ดินบริเวณที่นำเดินสำรวจว่า เพื่อให้เป็นที่แน่ชัด ขอให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายประสานผู้ยื่นคำขอให้จัดทำค่าระดับพื้นที่ บริเวณที่นำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินเปรียบเทียบกับค่าระดับน้ำของศูนย์อุทกวิทยา จังหวัดเชียงรายย้อนหลัง ๑๐ ปี แล้วนำไปแสดงเพื่อยืนยันระดับน้ำขึ้นสูงสุดว่าเป็นพื้นที่น้ำท่วม ถึงหรือไม่ เพื่อประกอบการพิจารณา สำหรับที่ดินเลขที่ดิน ๑๔๓ เลขที่ดิน ๑๔๔ และเลขที่ดิน ๑๔๖ หากพิจารณาจากสำเนาแผนที่ตรวจสอบการจำแนกประเภทที่ดินของสำนักเทคโนโลยีการสำรวจ และทำแผนที่ กรมพัฒนาที่ดิน ประกอบกับภาพถ่ายทางอากาศของกรมที่ดินพบว่า

/มีแนวเขต...

มีแนวเขตเหลี่ยมล้ำแม่น้ำกั้นเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน ถึงแม้ที่ดินจะเปลี่ยนสภาพเป็นพื้นที่น้ำท่วมไม่ถึงก็ตาม แต่ก็ยังคงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เช่นเดิม ผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณาตามความเห็นของสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายที่เห็นว่า ที่ดินบริเวณที่ขออนุญาตที่ดินมีแนวเขตเหลี่ยมล้ำแม่น้ำกั้นเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน สำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งบริเวณที่ดินที่นำเดินสำรวจอยู่ติดแม่น้ำกก ประกอบกับ ข้อเท็จจริงที่ได้มีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในที่สาธารณประโยชน์ประเภทพลเมือง ใช้ร่วมกัน ตั้งอยู่ที่บ้านห้วยอัม หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย จำนวน ๓ แปลง คือ หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เลขที่ ชร ๒๔๙๖ (แปลงลานป่าข่อย สาธารณประโยชน์) เนื้อที่ ๓๕ ไร่ ๑ งาน ๓๐ ตารางวา หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เลขที่ ชร ๒๕๑๒ (แปลงหนองน้ำสาธารณประโยชน์) เนื้อที่ ๙ ไร่ ๒๙ ตารางวา และหนังสือ สำคัญสำหรับที่หลวง เลขที่ ชร ๒๕๑๓ (แปลงหนองน้ำสาธารณประโยชน์) เนื้อที่ ๑๗ ไร่ ๑ งาน ๔๐ ตารางวา ที่สาธารณประโยชน์ทั้ง ๓ แปลง เป็นป่าข่อยและหนองน้ำ น่าจะเป็นบริเวณที่แม่น้ำกก เคยไหลผ่าน สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายจึงได้นำระวางภาพถ่ายทางอากาศปี พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายได้มีหนังสือขอให้กรมที่ดินประสานไปยังกรมแผนที่ทหาร ขอนำมาใช้ในราชการกรมที่ดิน เมื่อนำรูปแผนที่ของที่ดินแปลงที่ผู้ฟ้องคดีนำเดินสำรวจไปลง ที่หมายในระวางภาพถ่ายทางอากาศดังกล่าวปรากฏว่า ที่ดินบริเวณที่นำเดินสำรวจทั้ง ๑๔ แปลง ดังกล่าว บางแปลงอยู่ในแม่น้ำกก และบางแปลงมีบางส่วนอยู่ในเขตเขา ซึ่งต้องห้ามออกโฉนดที่ดิน ตามข้อ ๕ และข้อ ๑๔ (๒) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความใน พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ และจากการตรวจสอบระวางภาพถ่าย ทางอากาศปี พ.ศ. ๒๔๙๗ ที่ดินบริเวณที่นำเดินสำรวจดังกล่าว บางแปลงเดิมมีสภาพเป็นแม่น้ำกก และที่ลุ่ม เป็นที่ดินที่เกิดจากแม่น้ำกกตื้นเขินตามธรรมชาติจากการเปลี่ยนทางเดินน้ำกลายเป็น ที่ดินริมแม่น้ำ เมื่อที่ดินดังกล่าวเดิมมีสภาพเป็นแม่น้ำกั้นเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน สำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน แม้ต่อมาจะเปลี่ยนสภาพตื้นเขินจนกลายเป็นพื้นดิน ไม่มีสภาพเป็นแม่น้ำแล้วก็ตาม ที่ดินดังกล่าวก็ยังคงเป็นที่ชายตลิ่ง เมื่อไม่ปรากฏว่ามี พระราชกฤษฎีกาถอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ที่ดินดังกล่าวย่อมยังคงสภาพเป็น สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่ตราบนั้น ซึ่งต้องห้ามออกโฉนดที่ดิน ตามข้อ ๕ และข้อ ๑๔ (๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความใน พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ดังนั้น ที่ดินบริเวณที่นำเดินสำรวจ ดังกล่าว ซึ่งให้เลขโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๘๐ - ๑๑๑๔๙๓ (ที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นโฉนดที่ดิน เลขที่ ๑๑๑๔๙๐) บางแปลงมีพื้นที่บางส่วนอยู่ในเขตเขา บางแปลงมีพื้นที่บางส่วนเคยเป็นแม่น้ำกก

/และที่ลุ่ม...

และที่ลุ่มซึ่งเป็นที่ชายตลิ่งอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งต้องห้ามออกโฉนดที่ดิน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่อาจลงนามออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้

ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า ก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะลงนามออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในการออกโฉนดที่ดินย่อมมีอำนาจตามมาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ตามความจำเป็นว่า ที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินที่ออกโฉนดที่ดินได้หรือไม่ หรือมีลักษณะเป็นที่ดินที่ต้องห้ามออกโฉนดที่ดินหรือไม่ ซึ่งคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ กรมที่ดินได้จัดโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในท้องที่อำเภอเมืองเชียงราย ฯลฯ จังหวัดเชียงราย ผู้ฟ้องคดี โดยผู้รับมอบอำนาจ ได้ไปนำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการสำรวจรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดินในที่ดินพิพาท และผู้ปกครองท้องที่ที่ไปร่วมตรวจพิสูจน์ที่ดินได้รับรองว่าที่ดินไม่เป็นที่สงวนหวงห้าม ที่เขา ที่ภูเขา หรือที่สาธารณประโยชน์แต่อย่างใด พนักงานเจ้าหน้าที่จึงได้จัดทำโฉนดที่ดินไว้แล้วเป็นโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๙๐ และได้มีประกาศแจกโฉนดที่ดิน ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ มีกำหนด ๓๐ วัน เมื่อครบกำหนดเวลาตามประกาศแล้ว ไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดคัดค้าน แต่ยังไม่ทันได้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยอยู่ในขั้นตอนเจ้าพนักงานที่ดินลงนามในโฉนดที่ดิน ระยะเวลาการปฏิบัติงานตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินได้สิ้นสุดลง และเมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ผู้อำนวยการศูนย์อำนาจการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินจังหวัดพะเยา - เชียงราย - น่าน ได้ส่งมอบงานตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน พร้อมเรื่องที่มีปัญหาสำคัญควรรายงานหรือต้องพิจารณาสอบสวนและดำเนินการเพิ่มเติมให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งเรื่องราวการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีรวมอยู่ในเรื่องที่มีปัญหาสำคัญควรรายงานหรือต้องพิจารณาสอบสวนและดำเนินการเพิ่มเติมด้วย ดังนั้น แม้จะปรากฏว่า ผู้ปกครองท้องที่ที่ไปร่วมตรวจพิสูจน์ที่ดินได้รับรองว่าที่ดินไม่เป็นที่สงวนหวงห้าม ที่เขา ที่ภูเขา หรือที่สาธารณประโยชน์แต่อย่างใด และพนักงานเจ้าหน้าที่ได้จัดทำโฉนดที่ดินไว้เรียบร้อยแล้ว พร้อมทั้งได้ทำการประกาศแจกโฉนดที่ดินแล้วจะไม่มีผู้ใดคัดค้านก็ตาม ผู้ถูกฟ้องคดีก็มีอำนาจพิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติมได้ ซึ่งหลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับมอบเรื่องราวการขอออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีจากผู้อำนวยการศูนย์อำนาจการเดินสำรวจฯ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีก็ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๒ แจ้งให้สถานีพัฒนาที่ดินเชียงรายตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวรและความลาดชัน ๓๕% ที่ดินบริเวณหมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ตามที่หมายตำแหน่งในแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาออกโฉนดที่ดินดังกล่าว ซึ่งสถานีพัฒนาที่ดินเชียงรายตรวจสอบแล้วได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๓ แจ้งว่า ถ้าตำแหน่งที่หมายไปถูกต้อง ที่ดินของผู้ฟ้องคดีแปลงเลขที่ดิน ๑๕๑ ไม่สามารถตรวจสอบได้เนื่องจากตำแหน่งที่หมายไปในแผนที่มาตราส่วน

๑ : ๕๐,๐๐๐ ไม่ตรงกับตำแหน่งของข้อมูลในแผนที่ระหว่าง ๑ : ๔,๐๐๐ หลังจากนั้น ปรากฏว่ามีผู้ร้องเรียนเกี่ยวกับการบุกรุกพื้นที่ป่าว่ามีการออกเอกสารสิทธิโดยมิชอบไปยังคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ซึ่งผลการตรวจสอบเบื้องต้นพบว่า มีบุคคลได้เข้าไปยึดถือครอบครองที่ดินของรัฐ ป่า ตามที่ร้องเรียนจริง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจึงแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการตรวจสอบขยายผลจากข้อมูลที่ ป.ป.ท. ได้รายงานให้ทราบ คณะทำงานได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วได้ความว่า ที่ดินแปลงที่เกิดเหตุ เดิมชาวบ้านใช้เป็นทุ่งเลี้ยงสัตว์และทำประโยชน์ร่วมกัน สภาพที่ดินมีลักษณะเป็นที่ราบเชิงเขาสลับกับที่เขา อยู่ติดลำน้ำกก น้ำท่วมถึงได้จนเกิดเป็นที่อกริมตลิ่ง เนื้อที่รวมทั้งหมด ๑,๔๐๐ ไร่ เป็นที่ราบประมาณ ๔๐๐ ไร่ และที่เขาประมาณ ๘๐๐ ไร่ บริเวณบนเขายังมีสภาพเป็นป่า ไม่มีการทำประโยชน์ ไม่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและเขตปฏิรูปที่ดิน ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นที่สาธารณประโยชน์ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ พื้นที่บางส่วนมีการออกใบจอง จำนวน ๒๑ แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ ๘๔๔ ไร่ ต่อมา นายนิติพน นิติภูมิเวชสกุล และเครือญาติได้ไปซื้อที่ดินบริเวณดังกล่าวจากชาวบ้าน ในขณะที่เดียวกันมีโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในพื้นที่ดังกล่าว และได้มีการดำเนินการเพื่อออกโฉนดที่ดินโดยไม่มีหลักฐานที่ดินเดิมให้จำนวน ๑๔ แปลง ในที่ดินที่มีการออกใบจองจำนวน ๑๒ แปลง ที่ได้มีการซื้อขายกันดังกล่าว ซึ่งพื้นที่ดินตามโฉนดที่ดินไม่ได้รวมที่เขา ปัจจุบันยังอยู่ระหว่างการพิจารณา คณะทำงานเห็นว่า การเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อประมวลกฎหมายที่ดินและระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน จึงเสนอความเห็นต่อรองปลัดกระทรวงยุติธรรมให้แจ้งผลการพิจารณาดังกล่าวไปให้ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย อธิบดีกรมป่าไม้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตรวจสอบพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป นอกจากนี้ ให้มีหนังสือแจ้งอธิบดีกรมเจ้าท่าและนายอำเภอเมืองเชียงรายเพื่อส่งเจ้าหน้าที่ไปทำการสำรวจพื้นที่อกริมแม่น้ำกก บริเวณหมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย เพื่อป้องกันการยึดถือครอบครองหรือการออกเอกสารสิทธิทับที่ดินของรัฐ ทั้งนี้ ปรากฏตามหนังสือกระทรวงยุติธรรม ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๓ และหนังสือกรมสอบสวนคดีพิเศษ ที่ ยธ (ชช.๓) ๐๘๐๐/๐๒๒๕ ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓ หลังจากนั้น จังหวัดเชียงรายได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการไปตรวจสอบข้อเท็จจริง ผลการตรวจสอบปรากฏว่า ที่ดินบริเวณที่มีการร้องเรียนเป็นที่ดินซึ่งนายศุภวงศ์ นิติภูมิเวชสกุล กับพวก ได้ยื่นขอออกโฉนดที่ดินโดยใช้หลักฐานใบจอง (น.ส. ๒) ที่ผู้ได้รับอนุญาตตามใบจองทั้ง ๑๒ แปลง ไม่ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน มีเจตนาละทิ้งการครอบครอง โดยขายใบจองให้แก่ผู้ยื่นคำขอเข้าครอบครองและทำประโยชน์แทน และต่อมาผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายได้มีคำสั่งจำหน่ายใบจองออกจากทะเบียนตามระเบียบ

/กรมที่ดิน...

กรมที่ดิน ว่าด้วยการเพิกถอนและจำหน่ายใบจองออกจากทะเบียนที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๗ โดยศูนย์อำนวยการเดินสำรวจฯ ได้เดินสำรวจออกโฉนดที่ดินตามใบจอง มีการต่อเลขโฉนดที่ดิน แต่ยังไม่มีการลงนามในโฉนดที่ดิน พื้นที่ที่ตรวจสอบทั้งหมดประมาณ ๑,๒๗๙.๓๗ ไร่ ซึ่งมีทั้งพื้นที่ที่มีความลาดชันไม่เกิน ๓๕% และพื้นที่ที่ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์การออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ตามประมวลกฎหมายที่ดินซึ่งมีเส้นชั้นความสูงมีสภาพเป็นที่เขา และมีความลาดชันเกิน ๓๕% พื้นที่ส่วนที่เหลือไม่ปรากฏหลักฐานที่ทางราชการได้ประกาศเป็นเขตสงวนหวงห้าม โดยที่ดินตามใบจอง ๑๒ แปลง ไม่อยู่ในเขตพื้นที่ที่มีความลาดชันเกิน ๓๕% ไม่อยู่ในที่เข่า และที่สาธารณประโยชน์ แม้ต่อมาส่วนราชการที่เกี่ยวข้องแจ้งผลการตรวจสอบว่า ที่ดินดังกล่าวไม่อยู่ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ และไม่ใช้เขตป่าไม้ถาวรก็ตาม แต่จังหวัดเชียงรายได้ให้คณะทำงานดำเนินการตรวจสอบระวางที่ขออนุญาตที่ดินจากใบจองให้ยุติว่า อยู่ในพื้นที่ตำแหน่งใด แล้วสรุปเรื่องให้คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดเชียงราย (กปร. จังหวัดเชียงราย) พิจารณา ซึ่งต่อมาได้มีการนำเรื่องดังกล่าวเสนอ กปร. จังหวัดเชียงราย พิจารณาเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ และ กปร. จังหวัดเชียงราย มีมติให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตรวจสอบให้แน่ชัดว่า พื้นที่ที่มีการร้องเรียนเป็นที่ดินของรัฐประเภทอื่นหรือไม่ เพื่อให้เกิดความรอบคอบและถูกต้องชัดเจน หากผลการตรวจสอบปรากฏว่า ไม่ใช่ที่ดินของรัฐประเภทหนึ่งประเภทใดแล้ว ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดินในส่วนที่เกี่ยวข้องตามอำนาจหน้าที่ให้ครบถ้วนต่อไป ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหนังสือ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ แจ้งให้สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายตรวจสอบและพิจารณาว่า ตำแหน่งที่ดินบริเวณดังกล่าวเป็นที่ชายตลิ่งหรือแม่น้ำกกหรือไม่อย่างไร ซึ่งสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ แจ้งว่า ดำเนินการตรวจสอบแล้วแต่ไม่ปรากฏหลักเขตที่ดินที่เป็นการระบุแนวเขตที่ดินที่ผู้ขอนำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน และเพื่อให้เป็นที่แน่ชัด จึงขอให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายประสานผู้ขอให้จัดทำค่าระดับพื้นที่บริเวณพื้นที่ที่นำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินเปรียบเทียบกับค่าระดับน้ำของศูนย์อุทกวิทยาจังหวัดเชียงรายย้อนหลัง ๑๐ ปี นำไปแสดงเพื่อยืนยันระดับน้ำขึ้นสูงสุดว่าเป็นพื้นที่น้ำท่วมถึงหรือไม่เพื่อประกอบการพิจารณา นอกจากนี้ สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายแจ้งด้วยว่า สำหรับที่ดินเลขที่ดิน ๑๔๓ เลขที่ดิน ๑๔๔ และเลขที่ดิน ๑๔๖ หากพิจารณาจากสำเนาแผนที่ตรวจสอบการจำแนกประเภทที่ดินของสำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ กรมพัฒนาที่ดิน ประกอบกับระวางภาพถ่ายทางอากาศของกรมที่ดินพบว่า มีแนวเขตล้อมลำแม่น้ำกก อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน หากแม่น้ำมีการเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นพื้นที่น้ำท่วมไม่ถึง ก็ยังคงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินเช่นเดิม ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ถึงหัวหน้าศูนย์สำรวจ

/อุทกวิทยาที่ ๕...

อุทกวิทยาที่ ๕ (เชียงใหม่) ให้ทำการตรวจสอบสภาพที่ดินพิพาท และศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๕ (เชียงใหม่) ได้ส่งเรื่องต่อไปให้ศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) พิจารณาดำเนินการต่อไป แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่า ศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) ได้ดำเนินการแล้วหรือไม่ ตามข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงยังไม่ชัดเจนว่า ที่ดินพิพาทที่ผู้ฟ้องคดีนำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน เป็นที่ดินที่สามารถออกโฉนดที่ดินได้หรือไม่ ดังนั้น เมื่อที่ดินพิพาทยังมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับ สิทธิการครอบครองที่ดินของผู้ฟ้องคดี และลักษณะของที่ดินว่า เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน สำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อันเป็นที่ดินที่ต้องห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินตามข้อ ๑๔ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ หรือไม่ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินที่ขอออกโฉนดที่ดิน ตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดในกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรม แก่ผู้ฟ้องคดี และเพื่อป้องกันความเสียหายที่เกิดแก่รัฐอันเป็นการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ อีกทางหนึ่ง ผู้ถูกฟ้องคดีจึงยังไม่สามารถลงนามออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดี ยังไม่ลงนามออกโฉนดที่ดินพร้อมกับส่งมอบต้นฉบับโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๙๐ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงไม่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่ กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

อย่างไรก็ตาม แม้ผู้ถูกฟ้องคดีจะมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง เกี่ยวกับที่ดินที่ขอออกโฉนดที่ดินตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดในกฎหมาย กฎ ระเบียบที่ เกี่ยวข้อง ซึ่งไม่มีกฎหมายหรือระเบียบใดกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการไว้อย่างชัดเจนว่า ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาเท่าใดก็ตาม แต่การดำเนินการดังกล่าวควรจะต้องแล้วเสร็จ ภายในระยะเวลาพอสมควร แต่ข้อเท็จจริงคดีนี้ปรากฏว่า ผู้อำนวยการศูนย์สำรวจการเดินสำรวจ ออกโฉนดที่ดินจังหวัดพะเยา - เชียงราย - น่าน ได้ส่งมอบงานตามโครงการเดินสำรวจ ออกโฉนดที่ดิน พร้อมเรื่องที่มีปัญหาสำคัญควรรายงานหรือต้องพิจารณาสอบสวนและดำเนินการ เพิ่มเติมซึ่งรวมถึงเรื่องราวการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ และภายหลังได้มีการนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการแก้ไขปัญหา การบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดเชียงใหม่ (กบร. จังหวัดเชียงใหม่) พิจารณาเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ และ กบร. จังหวัดเชียงใหม่ มีมติให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ดำเนินการตรวจสอบ ให้แน่ชัดว่า พื้นที่ที่มีการร้องเรียนเป็นที่ดินของรัฐประเภทอื่นหรือไม่ เพื่อให้เกิดความรอบคอบ และถูกต้องชัดเจน หากผลการตรวจสอบปรากฏว่าไม่ใช่ที่ดินของรัฐประเภทหนึ่งประเภทใดแล้ว ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดินในส่วนที่เกี่ยวข้อง ตามอำนาจหน้าที่ให้ครบถ้วนต่อไป ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖

/แจ้งให้...

แจ้งให้สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายตรวจสอบและพิจารณาว่า ตำแหน่งที่ดินบริเวณดังกล่าวเป็นที่ชายตลิ่งหรือแม่น้ำกหรือไม่ว่าอย่างไร และได้รับแจ้งจากสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายตามหนังสือ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ว่า ดำเนินการตรวจสอบแล้ว แต่ไม่ปรากฏหลักเขตที่ดินที่เป็นการระบุแนวเขตที่ดินที่ผู้ขอมาเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน และเพื่อให้เป็นที่แน่ชัด จึงขอให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายประสานผู้ขอให้จัดทำค่าระดับพื้นที่บริเวณพื้นที่ที่นำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินเปรียบเทียบกับค่าระดับน้ำของศูนย์อุทกวิทยาจังหวัดเชียงรายย้อนหลัง ๑๐ ปี นำไปแสดงเพื่อยืนยันระดับน้ำขึ้นสูงสุดว่าเป็นพื้นที่น้ำท่วมถึงหรือไม่ เพื่อประกอบการพิจารณา นอกจากนี้ สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายแจ้งด้วยว่า สำหรับที่ดินเลขที่ดิน ๑๔๓ เลขที่ดิน ๑๔๔ และเลขที่ดิน ๑๔๖ หากพิจารณาจากสำเนาแผนที่ตรวจสอบการจำแนกประเภทที่ดินของสำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ กรมพัฒนาที่ดิน ประกอบกับระวางภาพถ่ายทางอากาศของกรมที่ดินพบว่า มีแนวเขตเหลี่ยมลำแม่น้ำก อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน หากแม้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นพื้นที่น้ำท่วมไม่ถึง ก็ยังคงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินเช่นเดิม แต่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีเพ็ญมีหนังสือถึงหัวหน้าศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๕ (เชียงราย) ให้ทำการตรวจสอบสภาพที่ดินพิพาทเมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ซึ่งศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๕ (เชียงราย) ได้ส่งเรื่องต่อไปให้ศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) พิจารณาดำเนินการแล้ว แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่า ศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) ได้ดำเนินการแล้วหรือไม่ ผลเป็นประการใด และผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการต่อไปอย่างไร เมื่อนับระยะเวลาจากวันที่ผู้อำนวยการศูนย์อำนาจการเดินสำรวจฯ ได้ส่งมอบงานตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน พร้อมเรื่องที่มีปัญหาสำคัญควรรายงานหรือต้องพิจารณาสอบสวนและดำเนินการเพิ่มเติมซึ่งรวมถึงเรื่องราวการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ จนถึงวันที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลเป็นคดีนี้ เป็นเวลาเกือบ ๘ ปี และหากนับจากวันที่ กพร. จังหวัดเชียงรายมีมติเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตรวจสอบให้แน่ชัดว่า พื้นที่ที่มีการร้องเรียนเป็นที่ดินของรัฐประเภทอื่นหรือไม่ เพื่อให้เกิดความรอบคอบและถูกต้องชัดเจน หากผลการตรวจสอบปรากฏว่าไม่ใช่ที่ดินของรัฐประเภทหนึ่งประเภทใดแล้ว ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดินในส่วนที่เกี่ยวข้องตามอำนาจหน้าที่ให้ครบถ้วนต่อไปก็เป็นเวลาเกือบ ๓ ปี แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดียังไม่อาจพิจารณาเป็นที่ยุติและมีคำสั่งให้ออกหรือไม่ให้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ดังนั้น จึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ในการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีล่าช้าเกินสมควร อย่างไรก็ตามตามที่ผู้ฟ้องคดีได้มีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีลงนามออกโฉนดที่ดินพร้อมกับส่งมอบต้นฉบับโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๙๐ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย

/จังหวัดเชียงราย...

จังหวัดเชียงราย ให้แก่ผู้ฟ้องคดีนั้น ศาลไม่อาจออกคำสั่งบังคับให้ได้ เนื่องจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดี จะออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้นั้น จะต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กฎหมายกำหนด

สำหรับกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีขอให้ศาลมีคำสั่งให้กรมที่ดินโดยกลุ่มงานอ่านแปล ภาพถ่าย กองเทคโนโลยีทำแผนที่ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความชำนาญด้านการอ่านแปลภาพถ่าย ทางอากาศ อ่าน แปล ตีความระวางภาพถ่ายทางอากาศปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ที่ได้ลงรูปแปลงที่ดิน ที่ผู้ถูกฟ้องคดีส่งมาพร้อมกับคำให้การ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๐ เพื่อประกอบการพิจารณา ของศาล เพื่อความชัดเจน เป็นกลาง และให้ได้ข้อยุติ นั้น เห็นว่า ศาลจำเป็นต้องสั่งให้กรมที่ดิน อ่าน แปล ตีความระวางภาพถ่ายทางอากาศหรือไม่ ย่อมเป็นดุลพินิจของศาล คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกิน สมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ จึงมีประเด็นวินิจฉัยแต่เพียงว่า ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าหรือไม่เท่านั้น ศาลไม่จำเป็นต้องสั่งให้กรมที่ดินอ่าน แปล ตีความระวางภาพถ่ายทางอากาศ เพื่อประกอบการพิจารณาแต่อย่างใด

ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาดำเนินการและมีคำสั่งเกี่ยวกับ เรื่องราวการขออนุญาตที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด

ผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการตรวจสอบให้แน่ชัดว่า พื้นที่ที่มีการร้องเรียนเป็นที่ดินของรัฐประเภทอื่นหรือไม่ เพื่อให้เกิดความรอบคอบและถูกต้องชัดเจนตาม มติของคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดเชียงราย (กปร. จังหวัดเชียงราย) โดยมีหนังสือสอบถามหน่วยงานผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินของรัฐประเภทต่างๆ ดังนี้

(๑) ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๒๑๑๔๔ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ ถึงธนารักษ์พื้นที่เชียงราย เพื่อตรวจสอบว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่สงวนหวงห้ามของรัฐ หรือเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ธนารักษ์ได้ขึ้นทะเบียนไว้หรือไม่ ประการใด ซึ่งสำนักงานธนารักษ์ พื้นที่เชียงรายได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๓๐๗.๔๔/๒๐๑๕ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ แจ้งว่าไม่ปรากฏ หลักฐานว่าที่ดินทั้ง ๑๒ แปลง ที่ขอให้ตรวจสอบได้ขึ้นทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุแต่อย่างใด

(๒) ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๒๑๑๓๖ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงราย เพื่อตรวจสอบว่า ตำแหน่งที่ดินดังกล่าวเป็นที่ชายตลิ่งหรือแม่น้ำกหรือไม่ว่างไร สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายได้มีหนังสือ ที่ คค ๐๓๐๗.๔/๗๑๔ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ แจ้งว่าดำเนินการตรวจสอบแล้ว แต่ไม่ปรากฏ หลักเขตที่ดินที่เป็นการระบุแนวเขตที่ดินที่ผู้ขอเอาดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน และเพื่อให้เป็นที่แน่ชัด สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายได้ขอให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายประสานผู้ยื่นคำขอให้

/จัดทำคำ...

จัดทำค่าระดับพื้นที่ที่นำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินเปรียบเทียบกับค่าระดับน้ำของศูนย์อุทกวิทยา จังหวัดเชียงรายย้อนหลัง ๑๐ ปี นำมาแสดงเพื่อยืนยันระดับน้ำขั้นสูงสุดว่าเป็นพื้นที่น้ำท่วมถึงหรือไม่ เพื่อประกอบการพิจารณา และสำหรับที่ดินเลขที่ดิน ๑๔๓ เลขที่ดิน ๑๔๔ และเลขที่ดิน ๑๔๖ หากพิจารณาจากสำเนาแผนที่ตรวจสอบการจำแนกประเภทที่ดินของสำนักเทคโนโลยีการสำรวจ และทำแผนที่ กรมพัฒนาที่ดิน ประกอบกับระวางภาพถ่ายทางอากาศของกรมที่ดิน พบว่ามี แนวเขตเหลื่อมล้ำแม่น้ำกอนเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน หากแม่น้ำมีการเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นพื้นที่น้ำท่วมไม่ถึง ก็ยังคงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เช่นเดิม

(๓) ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๙๐๙๒ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ถึงหัวหน้าศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๕ (เชียงราย) ขอให้ตรวจสอบสภาพที่ดินดังกล่าว ให้นัดหมาย เวลาและสถานที่กับเจ้าของที่ดินพร้อมกับแจ้งที่อยู่ของเจ้าของที่ดินให้ทราบ โดยเจ้าของที่ดินเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ และขอให้แจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบด้วย ต่อมา ศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๕ (เชียงราย) ได้มีหนังสือ ที่ ทส.๐๖๑๑.๑๐.๑/๔๘๐ ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ แจ้งว่าได้ตรวจสอบเบื้องต้นแล้วพบว่า บริเวณพื้นที่ขออนุญาตที่ดินดังกล่าว อยู่ใกล้เคียงสถานีวัดระดับน้ำของศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) จึงได้ส่งเรื่องให้ ศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) พิจารณาดำเนินการ ซึ่งยังไม่ได้รับแจ้งผลการดำเนินการ จากหน่วยงานดังกล่าวแต่อย่างใด ประกอบกับไม่ปรากฏหลักฐานว่า ผู้ฟ้องคดีได้ติดต่อ ศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) เพื่อดำเนินการกรณีดังกล่าวแล้วหรือไม่ และสำนักงาน ที่ดินจังหวัดเชียงรายได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๘๗๔๓ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ถึง หัวหน้าศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) สอบถามความคืบหน้าในการดำเนินการกรณี ดังกล่าวแล้ว อนึ่ง หลังจากที่มีคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดเชียงราย (กปร. จังหวัดเชียงราย) มีมติให้ตรวจสอบว่า พื้นที่ที่มีการร้องเรียนเป็นที่ดินของรัฐ ประเภทอื่นหรือไม่ นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีได้ประสานผู้ฟ้องคดีด้วยวาจาเพื่อจัดทำค่าระดับพื้นที่บริเวณ ที่นำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินเปรียบเทียบกับค่าระดับน้ำของศูนย์อุทกวิทยาจังหวัดเชียงราย ย้อนหลัง ๑๐ ปี ตามที่สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายประสานงานมา ก่อนที่จะมีหนังสือแจ้ง ศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๕ (เชียงราย)

(๔) ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๒๑๑๓๗ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ ถึงนายอำเภอเมืองเชียงราย ในฐานะเป็นผู้ดูแลรักษาที่ดินสาธารณประโยชน์ เพื่อตรวจสอบว่า ตำแหน่งที่ดินที่ผู้ขอได้นำพนักงานเจ้าหน้าที่เดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินบริเวณดังกล่าว เป็นที่สงวน หวงห้ามของรัฐหรือเป็นที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือไม่ อย่างไร และให้แจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ อำเภอเมืองเชียงรายได้มีหนังสือ ที่ ขร

๐๑๑๘.๑/๔๘๗๙ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ ขอความร่วมมือให้ผู้ถูกฟ้องคดีมอบหมายเจ้าหน้าที่ร่วมรังวัด ตรวจสอบในวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๖ สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายได้มอบหมายให้นายกฤษฎา วงศ์แก้ว ตำแหน่งนายช่างรังวัดชำนาญงาน ออกไปร่วมตรวจสอบ ได้รับรายงานเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ว่าได้ ออกไปร่วมตรวจสอบตำแหน่งที่ดินกับตัวแทนนายอำเภอเมืองเชียงราย ตัวแทนนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม ตัวแทนหัวหน้าสถานีพัฒนาที่ดินเชียงราย ผู้ใหญ่บ้านบ้านห้วยอ้อม หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม และชาวบ้านบ้านห้วยอ้อม หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม แล้วมีมติให้ผู้ใหญ่บ้าน นำเรื่องเข้าประชุมประจำเดือนทำประชาคมหมู่บ้านก่อน แล้วสรุปข้อเท็จจริงรายงาน นายอำเภอเมืองเชียงรายต่อไป ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๓๗๐๖๖ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ถึงนายอำเภอเมืองเชียงราย ติดตามผลการดำเนินการของผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม และชาวบ้านบ้านห้วยอ้อม หมู่ที่ ๘ และขอให้แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ ซึ่งระยะเวลาได้ล่วงเลยมานานแล้ว ยังไม่ได้รับแจ้งผลการดำเนินการจากอำเภอเมืองเชียงราย จึงได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๙๐๙๓ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ถึงนายอำเภอเมืองเชียงราย สอบถามความคืบหน้าในการดำเนินการจนกระทั่งปัจจุบันยังไม่ได้รับแจ้งผลการดำเนินการ จากอำเภอเมืองเชียงรายแต่อย่างใด ทั้งนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๘๗๔๑ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ถึงนายอำเภอเมืองเชียงราย สอบถามความคืบหน้าในกรณี ดังกล่าวอีกครั้งแล้ว

(๕) ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๒๑๑๔๓ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม ในฐานะเป็นผู้ดูแลรักษาที่ดินสาธารณประโยชน์ เพื่อตรวจสอบว่าตำแหน่งที่ดินที่ผู้ขอได้นำพนักงานเจ้าหน้าที่เดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินบริเวณ ดังกล่าว เป็นที่สงวนหวงห้ามของรัฐหรือเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทประชาชนใช้ประโยชน์ ร่วมกันหรือไม่ อย่างไร และให้แจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ ซึ่งระยะเวลาได้ล่วงเลยมานาน ผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ได้รับแจ้งผลการตรวจสอบจากองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มี หนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๙๐๙๔ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบล แม่ข้าวต้มสอบถามความคืบหน้าในการดำเนินการดังกล่าวจนกระทั่งปัจจุบันยังไม่ได้รับแจ้งผล การดำเนินการแต่อย่างใด ทั้งนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๘๗๔๒ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ สอบถามความคืบหน้าในกรณีดังกล่าวอีกครั้งแล้ว

ทั้งนี้ จังหวัดเชียงรายได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๗๕๓๗ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ขอความอนุเคราะห์จากอธิบดีกรมที่ดินให้กองเทคโนโลยีฯทำแผนที่ กรมที่ดิน อ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๔๙๗, พ.ศ. ๒๕๒๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๓๐, พ.ศ. ๒๕๓๑ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๐ และ พ.ศ. ๒๕๔๑ ถึงปัจจุบัน เพื่อใช้ในการพิจารณาออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี เนื่องจากสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายได้ตรวจสอบบริเวณที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีนำพนักงานเจ้าหน้าที่

/เดินสำรวจ...

เดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินดังกล่าวกับระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศที่มีอยู่ในสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงราย กล่าวคือ แผนที่รูปถ่ายทางอากาศปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ระวางหมายเลข ๔๙๔๙ II ๐๔๒๐ และ ๔๙๔๙ II ๐๔๒๒ พบว่า ที่ดินบางแปลงมีแนวเขตล้อมลำแม่น้ำกกอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และบางแปลงอยู่ในเขตเขา ซึ่งเป็นที่ดินต้องห้ามออกโฉนดที่ดิน แต่ยังไม่สามารถพิจารณาหาข้อเท็จจริงทางพื้นที่ให้เป็นที่ยุติได้ ประกอบกับจังหวัดเชียงรายไม่มีผู้เชี่ยวชาญในด้านการอ่าน แพล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ จึงไม่อาจสรุปชี้ชัดได้ว่าบริเวณที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีนำพนักงานเจ้าหน้าที่เดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินเป็นที่ดินต้องห้ามออกโฉนดที่ดินตามกฎหมาย ทำให้ไม่อาจพิจารณาออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้เพิกเฉยหรือพิจารณาออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีล่าช้าเกินสมควรแต่อย่างใด หากแต่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับข้อเท็จจริงซึ่งยังไม่อาจพิจารณาเป็นที่ยุติได้ว่า ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีนำพนักงานเจ้าหน้าที่เดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินเป็นที่ดินของรัฐประเภทอื่นตามมติของคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดเชียงราย (กบร. จังหวัดเชียงราย) หรือไม่ อย่างไร เนื่องจากไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่จะตรวจสอบได้ จำเป็นต้องรอผลการตรวจสอบจากผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินของรัฐประเภทนั้นๆ เพื่อนำมาเป็นข้อเท็จจริงในการพิจารณาออกโฉนดที่ดิน ทั้งนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่า ผลการตรวจสอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานที่จำเป็นแก่การพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และเพื่อให้การพิสูจน์ข้อเท็จจริงดังกล่าวชัดเจน จึงจำเป็นต้องขอให้กองเทคโนโลยีทำแผนที่ กรมที่ดิน ดำเนินการวิเคราะห์ อ่าน แพล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๗, พ.ศ. ๒๕๒๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๓๐, พ.ศ. ๒๕๓๑ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๐ และ พ.ศ. ๒๕๔๑ ถึงปัจจุบัน ในบริเวณที่ผู้ฟ้องคดีนำพนักงานเจ้าหน้าที่เดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดิน นำมาประกอบการพิจารณาว่า บริเวณดังกล่าวเป็นที่ดินของรัฐประเภทใดบ้าง ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๕๖/๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ที่วางหลักเกณฑ์ไว้ว่า การออกโฉนดที่ดิน ถ้าเป็นที่ดินที่มีอาณาเขตติดต่อกับเกี่ยวหรืออยู่ในเขตที่ดินของรัฐมีระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศ พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกให้ได้ต่อเมื่อตรวจสอบกับระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศฉบับที่ทำขึ้นก่อนสุดเท่าที่ทางราชการมีอยู่แล้วว่าเป็นที่ดินที่สามารถออกโฉนดที่ดินได้ และการพิจารณาออกโฉนดที่ดินโดยการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามระเบียบกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของรัฐและประชาชน การปฏิบัติงานเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน ปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่เดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน เป็นปัญหาสำคัญซึ่งเกิดขึ้นมาโดยตลอด เช่น มีการเดินสำรวจเข้าไปในเขตป่าไม้ หรือที่ดินของรัฐประเภทอื่นๆ ปัญหาแนวเขตที่ดินของรัฐไม่ชัดเจน ปัญหาการขีดหรือไม่ขีดเขตป่าไม้ หรือปัญหา

/พื้นที่ทับซ้อน...

พื้นที่ทับซ้อนต่างๆ ทำให้เกิดปัญหาข้อกฎหมาย การร้องเรียนขอความเป็นธรรม ปัญหาข้อถกเถียงระหว่างรัฐกับประชาชนว่าใครมีสิทธิดีกว่ากัน ปัญหาการออกโฉนดที่ดินในที่ดินของรัฐโดยมิชอบ ซึ่งเป็นเหตุให้โฉนดที่ดินต้องถูกเพิกถอนแก้ไข ทำให้เกิดความเสียหายทั้งภาครัฐและประชาชน จึงต้องใช้ความละเอียดรอบคอบในการพิจารณาออกโฉนดที่ดิน ซึ่งการตรวจสอบว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีนำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินอยู่ในเขตป่าไม้ เขตปฏิรูปที่ดิน ความลาดชันไม่เกิน ๓๕% และเป็นที่ราชพัสดุ หรือไม่ นั้น ได้รับผลการตรวจสอบจากหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลรักษาแล้ว

สำหรับประเด็นการเป็นที่ดินของรัฐประเภทที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งเป็นที่ดินต้องห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินตามข้อ ๑๔ (๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๑๗ นายอำเภอเมืองเชียงรายและองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม ซึ่งมีหน้าที่ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกัน ยังมิได้พิจารณาให้เป็นที่ยุติว่าเป็นที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือไม่ อย่างไร ประกอบกับยังไม่มีข้อยุติจากศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) เรื่องการยืนยันระดับน้ำขึ้นสูงสุดว่าเป็นพื้นที่น้ำท่วมถึงหรือไม่ เพื่อประกอบการพิจารณาออกโฉนดที่ดิน ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจำเป็นต้องรอผลการตรวจสอบทั้ง ๒ ประเด็น จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าว และรอผลการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศจากเทคโนโลยีทำแผนที่ กรมที่ดิน เนื่องจากเป็นพยานหลักฐานที่สำคัญในการพิจารณาออกโฉนดที่ดินตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ทั้งนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือสอบถามอำเภอเมืองเชียงราย องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม และศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) อีกครั้งหนึ่งแล้ว ซึ่งอาจจะทำให้การพิจารณาดำเนินการและมีคำสั่งเกี่ยวกับเรื่องราวการขอออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีตามคำพิพากษาให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุดไม่เสร็จสิ้นภายในกำหนดเวลาดังกล่าวได้

ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นพิพากษาว่า ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีล่าช้าเกินสมควรแต่อย่างใด เนื่องจากประเด็นในเรื่องการเป็นที่ดินของรัฐอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นประเด็นสำคัญในการพิจารณาออกโฉนดที่ดินที่จะต้องได้รับการตรวจสอบจากหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลให้ชัดเจนเสียก่อน และให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้รับแจ้งผลการตรวจสอบในเรื่องที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยชัดเจนจากอำเภอเมืองเชียงรายและองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้มซึ่งมีหน้าที่ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้วและได้รับแจ้งผลการตรวจสอบจากศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) ในเรื่องการยืนยันระดับน้ำขึ้นสูงสุด

/ว่าเป็นพื้นที่...

ว่าเป็นพื้นที่น้ำท่วมถึงหรือไม่ รวมทั้งได้รับแจ้งผลการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ จากเทคโนโลยีทำแผนที่ กรมที่ดิน แล้ว

ผู้ฟ้องคดีแก้อุทธรณ์ว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้ง ให้นำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตรวจสอบให้แน่ชัดว่า พื้นที่ที่มีการร้องเรียนเป็นที่ดินของรัฐ ประเภทอื่นหรือไม่ เพื่อให้เกิดความรอบคอบและถูกต้องชัดเจนตามมติของคณะอนุกรรมการ แก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดเชียงราย (กบร. จังหวัดเชียงราย) นั้น ผู้ฟ้องคดีได้ยื่น คำขอเดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินต่อศูนย์อำนวยการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินจังหวัดพะเยา - เชียงราย - น่าน ของผู้ถูกฟ้องคดี และเจ้าพนักงานได้ทำการสำรวจปักหลักหมายเขตและ สอบสวนกรรมสิทธิ์ที่ดินพร้อมกับจัดทำใบไต่สวนไว้ตั้งแต่วันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ แต่ผู้ถูกฟ้องคดี กลับปล่อยเวลาให้ล่วงเลยมานานกว่า ๔ ปี จึงได้ยื่นหนังสือสอบถามไปยังหน่วยงานผู้มีหน้าที่ดูแล รักษาที่ดินของรัฐประเภทต่างๆ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยไม่ปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ติดตามผล การสอบถามดังกล่าวแต่อย่างใด จนกระทั่งเมื่อผู้ฟ้องคดีได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดี จึงได้มีหนังสือสอบถามความคืบหน้าไปยังหน่วยงานผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินของรัฐประเภทต่างๆ อีกครั้งหนึ่งเมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ซึ่งห่างจากวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือสอบถาม ไปยังหน่วยงานต่างๆ ผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินของรัฐเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ถึง ๕ ปี เช่นนี้ย่อม แสดงให้เห็นได้ชัดแล้วว่า ผู้ถูกฟ้องคดีปล่อยปละละเลยมิได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง และมีได้ ให้ความสำคัญกับราษฎรที่ได้ยื่นคำขอเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินตามประกาศของกรมที่ดินแต่ ประการใด

ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า เนื่องจากสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายได้ตรวจสอบ บริเวณที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีนำพนักงานเจ้าหน้าที่เดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินดังกล่าวกับแผนที่ รูปถ่ายทางอากาศปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ระบุว่าหมายเลข ๔๙๔๙ II ๐๔๒๐ และ ๔๙๔๙ II ๐๔๒๒ พบว่า มีที่ดินบางแปลงมีแนวเขตเหลื่อมล้ำแม่น้ำกอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และบางแปลง อยู่ในเขตเขา ซึ่งเป็นที่ดินต้องห้ามออกโฉนดที่ดิน แต่ยังไม่สามารถพิจารณาหาข้อเท็จจริงทางพื้นที่ ให้เป็นที่ยุติได้ ประกอบกับจังหวัดเชียงรายไม่มีผู้เชี่ยวชาญในด้านการอ่าน แปล ตีความ ภาพถ่ายทางอากาศ จึงไม่อาจสรุปชี้ชัดได้ว่า บริเวณที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีนำพนักงานเจ้าหน้าที่ เดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินเป็นที่ดินต้องห้ามออกโฉนดที่ดินตามกฎหมาย ทำให้ไม่อาจ พิจารณาออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ นั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ข้อกล่าวอ้างในอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดี ดังกล่าวไม่มีเหตุผลที่น่ารับฟังด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอเดินสำรวจเพื่อ ออกโฉนดที่ดินต่อศูนย์อำนวยการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินจังหวัดพะเยา - เชียงราย - น่าน ของ ผู้ถูกฟ้องคดี และเจ้าพนักงานได้ทำการสำรวจปักหลักหมายเขตและสอบสวนกรรมสิทธิ์ที่ดิน พร้อมกับได้จัดทำใบไต่สวนตั้งแต่วันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเมื่อนับเวลาจากวันที่เจ้าพนักงาน

/ได้จัดทำ...

ได้จัดทำใบไต่สวนดังกล่าวจนถึงวันที่ผู้ฟ้องคดีได้นำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลแล้ว รวมเป็นเวลานานถึง ๘ ปีเศษ ซึ่งถ้าหากปรากฏว่ามีที่ดินแปลงใดหรือที่ดินส่วนใดที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถดำเนินการออกเอกสารสิทธิได้แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีย่อมมีอำนาจที่จะตัดทอนที่ดินในส่วนที่ต้องห้ามมิให้ออกเอกสารสิทธิได้และ/หรือมีคำสั่งให้ยกเลิกคำขอเดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินต่อศูนย์อำนวยการเดินสำรวจฯ สำหรับที่ดินแปลงนั้นๆ ได้ด้วย แต่ข้อเท็จจริงกลับปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีไม่เคยแจ้งความคืบหน้าหรือปัญหาดังกล่าวไปยังผู้ฟ้องคดีเพื่อทราบแต่ประการใดทั้งสิ้น

ส่วนกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า จังหวัดเชียงรายไม่มีผู้เชี่ยวชาญในด้านการอ่าน แพล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ นั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า กรมที่ดินซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีมีอำนาจหน้าที่เดินสำรวจออกโฉนดที่ดินให้แก่ราษฎรมาเป็นเวลานานกว่า ๕๐ ปี แล้วจึงไม่มีเหตุผลอันใดที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะอ้างว่าไม่มีผู้เชี่ยวชาญในด้านการอ่าน แพล ตีความ ภาพถ่ายทางอากาศแต่อย่างใด อีกทั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีก็ไม่เคยแจ้งปัญหาดังกล่าวแก่ผู้ฟ้องคดีอีกด้วย และไม่ปรากฏว่าจนกระทั่งปัจจุบันนี้ผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการแก้ไขเหตุขัดข้องดังกล่าวอย่างไรด้วย ดังนั้น อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีจึงฟังไม่ขึ้น

ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้เพิกเฉยหรือพิจารณาออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีล่าช้าเกินสมควร แต่ผู้ถูกฟ้องคดีจำเป็นต้องรอผลการตรวจสอบจากนายอำเภอเมืองเชียงรายและองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม และรอผลการอ่าน แพล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ จากกองเทคโนโลยีทำแผนที่ กรมที่ดิน อีกทั้ง ยังไม่มีข้อยุติเรื่องการยื่นยันระดับน้ำขึ้นสูงสุดว่าเป็นพื้นที่น้ำท่วมถึงหรือไม่ จากศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) ซึ่งอาจทำให้การออกโฉนดที่ดินไม่แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด จึงขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น นั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ข้อเท็จจริงปรากฏอยู่ในใบไต่สวนตามเอกสารท้ายคำฟ้องหมายเลข ๒ แล้วว่า เจ้าพนักงานได้ทำการสำรวจปักหลักหมายเขตและสอบสวนกรรมสิทธิ์ที่ดินเมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ พร้อมกับได้ปิดประกาศใบไต่สวนดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ แต่จนกระทั่งถึงวันที่ฟ้องคดีนี้ (วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๙) นับเป็นเวลานานถึง ๘ ปี แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีก็ยังมีได้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใดทั้งสิ้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินเป็นวิธีการออกโฉนดที่ดินให้แก่ราษฎรประเภทหนึ่งซึ่งได้มีการดำเนินการมาก่อนประมวลกฎหมายที่ดินมีผลใช้บังคับในปี พ.ศ. ๒๔๙๗ แล้ว และประมวลกฎหมายที่ดินบัญญัติเกี่ยวกับการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินไว้ในมาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๘ ทวิ โดยกรมที่ดินซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีเท่านั้นที่มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินให้แก่ราษฎร อีกทั้ง กรมที่ดินหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีเท่านั้นที่มีบุคลากรผู้มีความรู้และความชำนาญพิเศษในการที่จะพิจารณาว่า ที่ดินแปลงใดเป็นที่ดินที่ต้องห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินหรือเอกสารสิทธิอื่นใดให้แก่

/ราษฎรบ้าง...

ราษฎรบ้าง เพราะผู้ฟ้องคดี (ที่ถูกคือ ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวมานานกว่า ๖๐ ปี แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีย่อมมีข้อมูลเกี่ยวกับสภาพที่ดินทั้งหมดทั่วประเทศอยู่ก่อนแล้วว่า ที่ดินบริเวณใดของประเทศบ้างที่เป็นที่ดินซึ่งต้องห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินและ/หรือเอกสารสิทธิอื่นใด ดังนั้น การเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินตามคำฟ้องของผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหน้าที่เพียงทำการสำรวจ ปักหลักหมายเขตและสอบสวนกรรมสิทธิ์ที่ดิน พร้อมกับจัดทำใบไต่สวน และปิดประกาศเพื่อรอว่า จะมีผู้คัดค้านภายในกำหนดหรือไม่เท่านั้น และเมื่อไม่ปรากฏว่ามีผู้คัดค้านและ/หรือการขอลอกโฉนดที่ดินตามคำขอของผู้ฟ้องคดีไม่มีผลกระทบต่อเจ้าของที่ดินข้างเคียงแปลงใดแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีย่อมมีหน้าที่ที่จะต้องออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดี จึงฟังไม่ขึ้น

ผู้ถูกฟ้องคดียื่นคำชี้แจง ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ ต่อศาลปกครองสูงสุดใน ทำนองเดียวกันกับคำอุทธรณ์ และชี้แจงเพิ่มเติมว่า กรมที่ดินได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๕๑๖.๔/๙๓๑๗ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๒ แจ้งว่า ได้ดำเนินการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ พื้นที่ที่มีการนำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินบริเวณแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๔,๐๐๐ ระวังหมายเลข ๔๙๔๙ II ๐๔๒๐ และ ๔๙๔๙ II ๐๔๒๒ โดยอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ จากภาพถ่ายทางอากาศโครงการ WWS ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นปีที่มีการบินถ่ายภาพเป็นครั้งแรกในบริเวณดังกล่าว และภาพถ่ายทางอากาศ โครงการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (MOAC) ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ เนื่องจากเป็นภาพถ่ายที่มีการบินถ่ายภาพล่าสุดก่อนการนำเดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้ตรวจสอบ รายงานผลการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ ของกรมที่ดิน ในบริเวณที่มีการนำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในพื้นที่ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ระวังหมายเลข ๔๙๔๙ II ๐๔๒๐ และ ๔๙๔๙ II ๐๔๒๒ ในบริเวณพื้นที่ของผู้ฟ้องคดี แปลงที่ ๑๔ เลขที่ดิน ๑๕๑ หน้าสำรวจ ๓๕๘๔ ระวังหมายเลข ๔๙๔๙ II ๐๔๒๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ พื้นที่ส่วนใหญ่ของแปลงที่ดินปรากฏเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ (W๑) ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ ปรากฏเป็นการเพาะปลูกพืชไร่ (A๒) และป่าผลัดใบ (F๒) ทางด้านทิศตะวันตกปรากฏเป็นป่าผลัดใบ (F๒) และทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ปรากฏเป็นสันทราย/หาดทราย (M๔๐๒) และในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ พื้นที่ส่วนใหญ่ของแปลงที่ดินปรากฏเป็นการเพาะปลูกพืชไร่ (A๒) ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือปรากฏเป็นป่าผลัดใบ (F๒) และปรากฏเส้นทางในแนวเหนือ - ใต้ ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ปรากฏเป็นไม้ผล (A๔) ทั้งนี้ จากการตรวจสอบรายงานผลการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศดังกล่าวข้างต้นปรากฏพื้นที่ที่ขอลอกโฉนดที่ดินเดิมส่วนใหญ่เป็น แหล่งน้ำธรรมชาติ (W๑) สันทราย/หาดทราย (M๔๐๒) และป่าผลัดใบ (F๒) อันเป็นที่ดินของรัฐ และเป็นทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องห้ามมิให้นำมาออกโฉนดที่ดินและมีพื้นที่เพียงบางส่วนเท่านั้น

/ที่เป็นพื้นที่...

ที่เป็นพื้นที่ที่มีการครอบครองทำประโยชน์ปลูกพืชไร่ แต่ปัจจุบันพื้นที่บริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่กลับมีการครอบครองทำประโยชน์ปลูกพืชไร่เต็มพื้นที่แล้ว กรณีจึงมีเหตุอันควรสงสัยว่าปัจจุบันพื้นที่บริเวณดังกล่าวยังคงมีสภาพของการเป็นที่ดินของรัฐอยู่หรือไม่

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดไม่จัดให้มีการนั่งพิจารณาคดี คู่กรณีไม่ได้ยื่นคำแถลงเป็นหนังสือ และไม่ได้แจ้งความประสงค์ให้ศาลจัดให้มีการนั่งพิจารณาคดี โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์เป็นหนังสือของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาพยานหลักฐานในคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้าน คำให้การ คำให้การเพิ่มเติม คำอุทธรณ์ และคำแก้อุทธรณ์แล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๘ กรมที่ดินมีแผนงานจัดที่ดินให้แก่ราษฎรในจังหวัดเชียงราย จึงให้จังหวัดเชียงรายคัดเลือกที่ดินที่มีลักษณะตามหมวด ๒ ของระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๓๘ และไม่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินซึ่งอำเภอเมืองเชียงรายได้เสนอโครงการจัดที่ดินแปลงเล็กในท้องที่ตำบลต่างๆ รวมทั้งในตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ด้วย และคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินประจำจังหวัดเชียงรายได้อนุมัติให้ดำเนินการจัดที่ดินในท้องที่อำเภอเมืองเชียงรายให้แก่ราษฎรได้ตามที่เสนอ โดยเมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๔๐ ได้มีการออกหลักฐานใบจอง (น.ส. ๒) ให้แก่ผู้ได้รับคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐจำนวน ๒๑ แปลง ซึ่งนางฟองจันทร์ ทาดีสม ได้รับใบจอง (น.ส. ๒) เลขที่ ๒๑๖ หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ทั้งนี้ ก่อนที่กรมที่ดินจะมีโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในท้องที่อำเภอเมืองเชียงราย ฯลฯ จังหวัดเชียงราย ผู้ถูกฟ้องคดีได้เคยตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีผู้ร้องเรียนว่าที่ดินบริเวณหมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย มีการประกาศเป็นพื้นที่ป่าไม้ถาวรเป็นป่าชุมชน ที่ดินมีลักษณะเป็นภูเขาและมีความลาดชันเกิน ๓๕% โดยผู้ถูกฟ้องคดีได้เคยมีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๑๙.๕/๑๗๕๗๔ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๘ แจ้งสถานีพัฒนาที่ดินเชียงราย ให้ตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวร และความลาดชัน ๓๕% ของที่ดินบริเวณหมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย และสถานีพัฒนาที่ดินเชียงรายได้มีหนังสือที่ กษ ๐๘๑๔.๐๘/๔๐ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๘ แจ้งผลการตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวร และพื้นที่ลาดชันบริเวณที่ดินดังกล่าวว่า พื้นที่ที่ขอให้ตรวจสอบอยู่นอกเขตป่า ซึ่งยังไม่เคยสำรวจจำแนกประเภทที่ดินมาก่อนตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ และเป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันเกิน ๓๕% อยู่ในเขตเขา และไม่ถึง ๓๕% อยู่ในเขตเขาและนอกเขตเขา หลังจากนั้น นางฟองจันทร์ได้ขายและส่งมอบการครอบครองที่ดินตามหลักฐานใบจองให้แก่

/ผู้ฟ้องคดี...

ผู้ฟ้องคดีเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ต่อมา ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ กรมที่ดินได้จัดโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในท้องที่อำเภอเมืองเชียงราย ฯลฯ จังหวัดเชียงราย ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นคำขอเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน และผู้ฟ้องคดีโดยนายวันชัย ฉุยกลัด ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดีได้นำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการสำรวจรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดินในที่ดินพิพาท ตามใบไต่สวนเมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ ผลการรังวัดได้เนื้อที่จำนวน ๑๖ ไร่ ๑ งาน ๖๒ ตารางวา โดยผู้นำทำการสำรวจได้ให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ ว่าได้ซื้อที่ดินพิพาทมาจากนางฟองจันทร์เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งนางฟองจันทร์ได้ครอบครองทำประโยชน์มาก่อนปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นการครอบครองทำประโยชน์ตลอดมา โดยเป็นการได้มาภายหลังประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ ซึ่งห้ามโอนตามมาตรา ๕๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินที่ดินทำประโยชน์เป็นไร่ข้าวโพดเต็มทั้งแปลง ที่ดินข้างเคียงด้านทิศตะวันออกจดแม่น้ำกก ด้านทิศตะวันตกจดทางสาธารณประโยชน์ ด้านทิศเหนือจดแม่น้ำกก และด้านทิศใต้จดที่ดินเลขที่ ๘๑ และนายอำเภอเมืองเชียงรายโดยนายอรุณ ชาวลีแสน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ไปร่วมตรวจพิสูจน์ที่ดินและได้รับรองว่าไม่เป็นที่หลงหวงห้าม ที่เขา ที่ภูเขา หรือที่สาธารณประโยชน์แต่อย่างใด พนักงานเจ้าหน้าที่ได้จัดทำโฉนดที่ดินไว้เรียบร้อยแล้วเป็นโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๙๐ ระบายหมายเลข ๔๙๔๙ II ๐๔๒๒ เลขที่ดิน ๑๕๑ หน้าสำรวจ ๓๕๘๔ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย และศูนย์อำนาจการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินจังหวัดพะเยา - เชียงราย - น่าน ได้มีประกาศ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ เรื่อง แจกโฉนดที่ดิน ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย จำนวน ๑๔ ราย ตามบัญชีแนบท้าย โดยในลำดับที่ ๑๑ มีชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้นำรังวัด หน้าสำรวจ ๓๕๘๔ โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๙๐ หลักฐานเดิมใบจองเลขที่ ๒๑๖ โดยให้ผู้ที่จะคัดค้านยื่นคำคัดค้านต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ประกาศ เมื่อครบกำหนดเวลา ๓๐ วัน ตามประกาศ ไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดคัดค้าน แต่ยังไม่ทันได้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยอยู่ในขั้นตอนเจ้าพนักงานที่ดินลงนามในโฉนดที่ดิน ระยะเวลาการปฏิบัติงานตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินได้สิ้นสุดลง และเมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ผู้อำนวยการศูนย์อำนาจการเดินสำรวจฯ ได้ส่งมอบงานตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินและการออกโฉนดที่ดินโดยการเปลี่ยน น.ส. ๓ ก. เป็นโฉนดที่ดิน พร้อมเรื่องที่มีปัญหาสำคัญควรรายงานหรือต้องพิจารณาสอบสวนและดำเนินการเพิ่มเติม ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งปรากฏตามบัญชีเรื่องที่มีปัญหาสำคัญควรรายงานหรือต้องพิจารณาสอบสวนและดำเนินการเพิ่มเติมว่ามีเรื่องราวการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีรวมอยู่ด้วย ต่อมา ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายได้มีคำสั่ง ที่ ๑๖๙๒/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๒ เรื่อง ให้บุคคลขาดสิทธิในที่ดิน และจำหน่ายใบจองออกจากทะเบียนที่ดิน ให้นางฟองจันทร์ออกจากที่ดินและขาดสิทธิในที่ดินตามหลักฐานใบจอง (น.ส. ๒) เลขที่ ๒๑๖ หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

/และให้พนักงาน...

และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการจำหน่ายใบจองตามระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการเพิกถอน และจำหน่ายใบจองออกจากทะเบียนที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๗ หมวด ๓ เนื่องจากพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ สอบสวนแล้วปรากฏว่า นางพองจันทร์ ผู้ได้รับอนุญาตให้จับจองที่ดินดังกล่าวตามหลักฐาน ใบจอง (น.ส. ๒) ผ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๘ มีเจตนาละทิ้งการครอบครอง ได้ขายและส่งมอบที่ดินดังกล่าวให้บุคคลอื่นเข้า ครอบครองทำประโยชน์แทน ในกรณีนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายได้แจ้งสิทธิอุทธรณ์แก่บุคคล ที่ถูกสั่งให้ขาดสิทธิในที่ดินว่า มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยภายในกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันได้รับคำสั่งตามนัยมาตรา ๓๒ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แต่ไม่ปรากฏว่านางพองจันทร์ได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายแต่อย่างใด ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ ชร ๐๐๑๙.๒/๑๔๖๑๔ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๒ แจ้งให้ สถานีพัฒนาที่ดินเชียงรายตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวรและความลาดชัน ๓๕% ที่ดินบริเวณหมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย บริเวณที่ดินที่มีผู้นำสำรวจจำนวน ๑๔ ราย ดังกล่าว ตามที่หมายตำแหน่งในแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ เพื่อนำไปประกอบการพิจารณา ออกโฉนดที่ดิน ซึ่งสถานีพัฒนาที่ดินเชียงรายได้มีหนังสือ ที่ กษ ๐๘๑๔.๐๘/๒๙ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๓ แจ้งผลการตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวร และพื้นที่ลาดชัน ในบริเวณที่ดิน ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีนำเดินสำรวจว่า ที่ดินของผู้ฟ้องคดี แปลงเลขที่ดิน ๑๕๑ ถ้าหมายตำแหน่ง ในแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ถูกต้อง พื้นที่ดังกล่าวไม่สามารถตรวจสอบได้ เนื่องจาก ตำแหน่งที่หมายมาในแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ไม่ตรงกับตำแหน่งข้อมูลในแผนที่ระวาง ๑ : ๔,๐๐๐

นอกจากนี้ ที่ดินบริเวณที่มีผู้นำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินดังกล่าว ได้มีราษฎรบ้านห้วยอัม หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ร้องเรียนไปยังประธานสมาคมคุ้มครอง สิทธิผู้บริโภคเกี่ยวกับการบุกรุกพื้นที่ป่าซึ่งน่าจะเชื่อว่ามีกรออกเอกสารสิทธิโดยมิชอบ ประธานสมาคม คุ้มครองสิทธิผู้บริโภคจึงร้องเรียนไปยังคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ซึ่ง ป.ป.ท. ได้ตรวจสอบเบื้องต้นแล้วพบว่า มีบุคคลได้เข้าไปยึดถือครอบครองที่ดินของรัฐ ป่า ตามที่ ร้องเรียน จึงได้มีหนังสือแจ้งจังหวัดเชียงรายและอธิบดีกรมป่าไม้เพื่อพิจารณาดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด ต่อไป พร้อมทั้งได้รายงานผลให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมทราบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม จึงมีบัญชาให้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อทำการตรวจสอบขยายผลจากข้อมูลที่ ป.ป.ท. ได้รายงานให้ทราบ คณะทำงานได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วได้ความว่า ที่ดินแปลงที่เกิดเหตุเดิมชาวบ้านใช้เป็น หุ่นเลี้ยงสัตว์และทำประโยชน์ร่วมกัน สภาพที่ดินมีลักษณะเป็นที่ราบเชิงเขาสลับกับที่เขายูติดี ลำน้ำกก น้ำท่วมถึงได้จนเกิดเป็นที่อกริมตลิ่ง เนื้อที่รวมทั้งหมด ๑,๔๐๐ ไร่ เป็นที่ราบประมาณ ๔๐๐ ไร่ และที่เขายูติดีประมาณ ๘๐๐ ไร่ บริเวณบนเขายังมีสภาพเป็นป่า ไม่มีการทำประโยชน์ ไม่อยู่ในเขต

/ป่าสงวนแห่งชาติ...

ป่าสงวนแห่งชาติและเขตปฏิรูปที่ดิน ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นที่สาธารณประโยชน์ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ พื้นที่บางส่วนมีการออกใบจองจำนวน ๒๑ แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ ๘๔๔ ไร่ ต่อมา นายนิติพน นิติภูมิเวชสกุล และเครือญาติ ได้ไปซื้อที่ดินบริเวณดังกล่าวจากชาวบ้าน ในขณะที่เดียวกันมีโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในพื้นที่ดังกล่าว และได้มีการดำเนินการเพื่อออกโฉนดที่ดิน โดยไม่มีหลักฐานที่ดินเดิมให้จำนวน ๑๔ แปลง ในที่ดินที่มีการออกใบจองจำนวน ๑๒ แปลง ที่ได้มีการซื้อขายกันดังกล่าว ซึ่งพื้นที่ดินตามโฉนดที่ดินไม่ได้รวมที่เขา ปัจจุบันยังอยู่ระหว่างการพิจารณา คณะทำงานเห็นว่า การเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ที่ได้รับโอนการครอบครองที่ดินตามใบจอง โดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นการดำเนินการที่ขัดต่อประมวลกฎหมายที่ดิน และระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๘ คณะทำงานจึงเสนอความเห็นต่อ รองปลัดกระทรวงยุติธรรมให้แจ้งผลการพิจารณาดังกล่าวให้ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย อธิบดีกรมป่าไม้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตรวจสอบพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป นอกจากนี้ ควรมีหนังสือแจ้งอธิบดีกรมเจ้าท่า และนายอำเภอเมืองเชียงราย เพื่อส่งเจ้าหน้าที่ไปทำการสำรวจพื้นที่อกริมแม่น้ำกก บริเวณหมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย เพื่อป้องกันการยึดถือครอบครองหรือการออกเอกสารสิทธิทับที่ดินของรัฐ ทั้งนี้ ปรากฏตามหนังสือกระทรวงยุติธรรม ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๓ และหนังสือ กรมสอบสวนคดีพิเศษ ที่ ยธ (ขช.๓) ๐๘๐๐/๐๒๒๕ ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ต่อมา ได้มีการนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดเชียงราย (กปร. จังหวัดเชียงราย) พิจารณา ซึ่ง กปร. จังหวัดเชียงราย ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ มีมติให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตรวจสอบให้แน่ชัดว่า พื้นที่ที่มีการร้องเรียนเป็นที่ดินของรัฐประเภทอื่นหรือไม่ เพื่อให้เกิดความรอบคอบและถูกต้องชัดเจน หากผลการตรวจสอบปรากฏว่าไม่ใช่ที่ดินของรัฐประเภทหนึ่งประเภทใดแล้ว ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดินในส่วนที่เกี่ยวข้องตามอำนาจหน้าที่ให้ครบถ้วนต่อไป

ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้ดำเนินการดังนี้

(๑) มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๒๑๑๔๔ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ แจ้ง ธนารักษ์พื้นที่เชียงราย เพื่อตรวจสอบว่า ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีนำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินเป็นที่สงวนหวงห้ามของรัฐ หรือเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ธนารักษ์ได้ขึ้นทะเบียนไว้ หรือไม่ ประการใด ซึ่งสำนักงานธนารักษ์พื้นที่เชียงรายได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๓๐๗.๔๔/๒๐๑๕ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีว่า ดำเนินการตรวจสอบแล้ว ไม่ปรากฏหลักฐานว่าที่ดินที่ขอให้ตรวจสอบได้ขึ้นทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุแต่อย่างใด

/(๒) มีหนังสือ...

(๒) มีหนังสือ ที่ ชร ๐๐๒๐.๒/๒๑๑๓๖ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ แจ้งผู้อำนวยการสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายเพื่อตรวจสอบและพิจารณาว่า ตำแหน่งที่ดินบริเวณดังกล่าวเป็นที่ขายตลิ่งหรือแม่น้ำกอกหรือไม่ อย่างไร ซึ่งสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายได้มีหนังสือ ที่ คค ๐๓๐๗.๔/๗๑๔ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีว่า ดำเนินการตรวจสอบแล้ว แต่ไม่ปรากฏหลักเขตที่ดินที่เป็นการระบุแนวเขตที่ดินที่ผู้ขอนำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน และเพื่อให้เป็นที่แน่ชัด จึงขอให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายประสานผู้ขอให้จัดทำค่าระดับพื้นที่บริเวณพื้นที่ที่นำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินเปรียบเทียบกับค่าระดับน้ำของศูนย์อุทกวิทยาจังหวัดเชียงรายย้อนหลัง ๑๐ ปี นำไปแสดงเพื่อยืนยันระดับน้ำขั้นสูงสุดว่าเป็นพื้นที่น้ำท่วมถึงหรือไม่ เพื่อประกอบการพิจารณา นอกจากนี้ สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายแจ้งด้วยว่า สำหรับที่ดินเลขที่ที่ดิน ๑๔๓ เลขที่ที่ดิน ๑๔๔ และเลขที่ที่ดิน ๑๔๖ หากพิจารณาจากสำเนาแผนที่ตรวจสอบการจำแนกประเภทที่ดินของสำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ กรมพัฒนาที่ดิน ประกอบกับระวางภาพถ่ายทางอากาศของกรมที่ดิน พบว่ามีแนวเขตล้อมลำแม่น้ำกอกอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน หากแม่น้ำมีการเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นพื้นที่น้ำท่วมไม่ถึง ก็ยังคงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินเช่นเดิม ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ ชร ๐๐๒๐.๒/๑๙๐๙๒ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ถึงหัวหน้าศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๕ (เชียงราย) ขอให้ตรวจสอบสภาพที่ดินพิพาท ให้นำนัดหมายเวลาและสถานที่กับเจ้าของที่ดินพร้อมกับแจ้งที่อยู่ของเจ้าของที่ดินให้ทราบ โดยเจ้าของที่ดินเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ และขอให้แจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบด้วย ซึ่งศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๕ (เชียงราย) ได้ส่งเรื่องต่อไปให้ศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) พิจารณาดำเนินการต่อไป แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่า ศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) ได้ดำเนินการแล้วหรือไม่ ผลเป็นประการใด

(๓) มีหนังสือ ที่ ชร ๐๐๒๐.๒/๒๑๑๓๗ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ แจ้งนายอำเภอเมืองเชียงราย ในฐานะเป็นผู้ดูแลรักษาที่ดินสาธารณประโยชน์ เพื่อตรวจสอบว่า ตำแหน่งที่ดินที่ผู้ขอได้นำพนักงานเจ้าหน้าที่เดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินบริเวณดังกล่าว เป็นที่สงวนหวงห้ามของรัฐหรือเป็นที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือไม่ อย่างไร และให้แจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ อำเภอเมืองเชียงรายได้มีหนังสือ ที่ ชร ๐๑๑๘.๑/๔๘๗๙ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ ขอความร่วมมือให้ผู้ถูกฟ้องคดีมอบหมายเจ้าหน้าที่ร่วมรังวัดตรวจสอบในวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๖ สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายได้มอบหมายให้นายกฤษฎา วงศ์แก้ว ตำแหน่งนายช่างรังวัดชำนาญงาน ออกไปร่วมตรวจสอบ ได้รับรายงานเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ว่าได้ออกไปร่วมตรวจสอบตำแหน่งที่ดินกับตัวแทนนายอำเภอเมืองเชียงราย ตัวแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม ตัวแทนหัวหน้าสถานีพัฒนาที่ดินเชียงราย

/ผู้ใหญ่บ้าน...

ผู้ใหญ่บ้านบ้านห้วยอัม หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม และชาวบ้านบ้านห้วยอัม หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม แล้วมีมติให้ผู้ใหญ่บ้านนำเรื่องเข้าประชุมประชาคมหมู่บ้านประจำเดือนก่อน แล้วสรุปข้อเท็จจริงรายงาน นายอำเภอเมืองเชียงรายต่อไป ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๓๗๐๖๖ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗ แจ้งนายอำเภอเมืองเชียงราย เพื่อติดตามผลการดำเนินการของผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม และชาวบ้านบ้านห้วยอัม หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม และขอให้แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ ซึ่งระยะเวลาได้ล่วงเลยมานานแล้ว ยังไม่ได้รับแจ้งผลการดำเนินการจากอำเภอเมืองเชียงราย ผู้ถูกฟ้องคดี จึงได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๙๐๙๓ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ แจ้งนายอำเภอเมืองเชียงราย เพื่อสอบถามความคืบหน้าในการดำเนินการ แต่ยังไม่ได้รับแจ้งผลการดำเนินการจากอำเภอเมืองเชียงราย

(๔) มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๒๑๑๔๓ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ แจ้ง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม ในฐานะเป็นผู้ดูแลรักษาที่ดินสาธารณะประโยชน์ เพื่อตรวจสอบว่า ตำแหน่งที่ดินที่ผู้ขอได้นำพนักงานเจ้าหน้าที่เดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินบริเวณ ดังกล่าว เป็นที่สงวนหวงห้ามของรัฐหรือเป็นที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทประชาชน ใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือไม่ อย่างไร และให้แจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ ซึ่งระยะเวลา ล่วงเลยมานาน ผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ได้รับแจ้งผลการตรวจสอบจากองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๙๐๙๔ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ แจ้งนายกองค้การ บริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้มสอบถามความคืบหน้าในการดำเนินการดังกล่าว แต่ยังไม่ได้รับแจ้งผล การดำเนินการจากองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม

ในขณะเดียวกันผู้ฟ้องคดีโดยผู้รับมอบอำนาจได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๙ และลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๙ เร่งรัดผู้ถูกฟ้องคดีให้ดำเนินการลงนามเพื่อออกโฉนดที่ดิน พร้อมกับส่งมอบต้นฉบับโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๙๐ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๙๗๙๙ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๙ และ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๒๒๖๓๐ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๙ แจ้งผู้ฟ้องคดี โดยผู้รับมอบอำนาจว่า เนื่องจากมีกรณีราษฎรบ้านห้วยอัมร้องเรียนเกี่ยวกับการบุกรุกพื้นที่ป่า บ้านห้วยอัม ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายจึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบให้แน่ชัดว่า ที่ดินบริเวณดังกล่าวเป็นที่ดินของรัฐหรือไม่ แต่ข้อเท็จจริงยังไม่เป็นที่ยุติ และผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ลงนามออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดี ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๙ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ ผู้ถูกฟ้องคดีลงนามออกโฉนดที่ดินพร้อมกับส่งมอบต้นฉบับโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๙๐ เลขที่ดิน ๑๕๑ หน้าสำรวจ ๓๕๘๔ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ให้แก่ผู้ฟ้องคดี

/ศาลปกครอง...

ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาดำเนินการและมีคำสั่งเกี่ยวกับเรื่องราวการขออนุญาตที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด ผู้ถูกฟ้องคดีไม่เห็นฟ้องด้วย จึงอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด

ข้อเท็จจริงปรากฏตามคำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือที่ ชร ๐๐๒๐.๒/๑๘๗๔๓ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ถึงหัวหน้าศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงแสน) หนังสือ ที่ ชร ๐๐๒๐.๒/๑๘๗๔๑ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ถึงนายอำเภอเมืองเชียงราย และหนังสือ ที่ ชร ๐๐๒๐.๒/๑๘๗๔๒ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม สอบถามความคืบหน้าในกรณีดังกล่าวอีกครั้งหนึ่งแล้ว

ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลปกครองสูงสุด ผู้ถูกฟ้องคดียื่นคำชี้แจง ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ ว่า กรมที่ดินได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๕๑๖.๔/๙๓๑๗ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๒ แจ้งว่า ได้ดำเนินการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ พื้นที่ที่มีการนำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินบริเวณแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๕,๐๐๐ ระวังหมายเลข ๔๙๔๙ II ๐๔๒๐ และ ๔๙๔๙ II ๐๔๒๒ โดยอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ จากภาพถ่ายทางอากาศโครงการ WWS ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นปีที่มีการบินถ่ายภาพเป็นครั้งแรกในบริเวณดังกล่าว และภาพถ่ายทางอากาศโครงการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (MOAC) ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ เนื่องจากเป็นภาพถ่ายที่มีการบินถ่ายภาพล่าสุดก่อนการนำเดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งบริเวณพื้นที่ของผู้ฟ้องคดีแปลงที่ ๑๔ เลขที่ดิน ๑๕๑ หน้าสำรวจ ๓๕๘๔ ระวังหมายเลข ๔๙๔๙ II ๐๔๒๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ พื้นที่ส่วนใหญ่ของแปลงที่ดินปรากฏเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ (W๑) ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ปรากฏเป็นการเพาะปลูกพืชไร่ (A๒) และป่าผลัดใบ (F๒) ทางด้านทิศตะวันตกปรากฏเป็นป่าผลัดใบ (F๒) และทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ปรากฏเป็นสันทราย/หาดทราย (M๔๐๒) และในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ พื้นที่ส่วนใหญ่ของแปลงที่ดินปรากฏเป็นการเพาะปลูกพืชไร่ (A๒) ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือปรากฏเป็นป่าผลัดใบ (F๒) และปรากฏเส้นทางในแนวเหนือ - ใต้ ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ปรากฏเป็นไม้ผล (A๔) ทั้งนี้ จากการตรวจสอบรายงานผลการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศดังกล่าวข้างต้นปรากฏพื้นที่ที่ขออนุญาตที่ดินเดิมส่วนใหญ่เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ (W๑) สันทราย/หาดทราย (M๔๐๒) และป่าผลัดใบ (F๒) อันเป็นที่ดินของรัฐและเป็นทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องห้ามมิให้นำมาออกโฉนดที่ดินและมีพื้นที่เพียงบางส่วนเท่านั้นที่เป็นพื้นที่มีการครอบครองทำประโยชน์ปลูกพืชไร่ แต่ปัจจุบันพื้นที่บริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่กลับมีการครอบครองทำประโยชน์ปลูกพืชไร่เต็มพื้นที่แล้ว

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณากฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยแล้ว

/คดีมีประเด็น...

คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีว่า ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณามีคำสั่งให้ออกหรือไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีล่าช้าเกินสมควรหรือไม่

โดยที่คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีลงนามออกโฉนดที่ดิน พร้อมกับส่งมอบต้นฉบับโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๙๐ เลขที่ดิน ๑๕๑ หน้าสำรวจ ๓๕๘๔ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่ข้อเท็จจริงในคดีรับฟังได้ว่า หลังจากผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในท้องที่อำเภอเมืองเชียงราย ฯลฯ จังหวัดเชียงราย แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ได้มีคำสั่งยกเลิกคำขอเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่จะถือเป็นคำสั่งไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี คดีนี้จึงไม่ได้เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ได้มีคำสั่งออกหรือไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีอย่างใดอย่างหนึ่งตามคำขอของผู้ฟ้องคดี คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และคดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยไว้แล้วว่า เมื่อที่ดินพิพาทยังมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิการครอบครองที่ดินของผู้ฟ้องคดีและลักษณะของที่ดินว่า เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อันเป็นที่ดินที่ต้องห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินตามข้อ ๑๔ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ หรือไม่ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดในกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี และเพื่อป้องกันความเสียหายที่เกิดแก่รัฐอันเป็นการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะอีกทางหนึ่ง ผู้ถูกฟ้องคดีจึงยังไม่อาจลงนามออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ลงนามออกโฉนดที่ดินพร้อมกับส่งมอบต้นฉบับโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๙๐ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงไม่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ คดีจึงมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยตามคำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีว่า ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ตามที่ประมวลกฎหมายที่ดินกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีล่าช้าเกินสมควรหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕ บัญญัติว่า ในพระราชบัญญัตินี้... “การพิจารณาทางปกครอง” หมายความว่า การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง “คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

/ (๑) การใช้อำนาจ...

(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล ในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระวัง หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของ บุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว... ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๕๖ บัญญัติว่า ภายใต้บังคับ มาตรา ๕๖/๑ แบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการออกใบจอง หนังสือรับรองการทำประโยชน์ ใบไต่สวน หรือโฉนดที่ดิน รวมทั้งใบแทนของหนังสือดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า เมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรจะให้มีการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ในจังหวัดใดในปีใด ให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดจังหวัดที่จะทำการสำรวจ รังวัดทำแผนที่หรือพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์สำหรับปีนั้น เขตจังหวัดที่รัฐมนตรีประกาศ กำหนดไม่รวมท้องที่ที่ทางราชการได้จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวร วรรคสอง บัญญัติว่า เมื่อได้มี ประกาศของรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดท้องที่และวันเริ่มต้นของการ เติ่นสำรวจรังวัดในท้องที่นั้นโดยปิดประกาศไว้ ณ สำนักงานที่ดิน ที่ว่าการอำเภอ ที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านแห่งท้องที่ก่อนวันเริ่มต้นสำรวจไม่น้อยกว่าสามสิบวัน วรรคสาม บัญญัติว่า เมื่อได้มีประกาศของผู้ว่าราชการจังหวัดตามวรรคสอง ให้บุคคลตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง หรือตัวแทนของบุคคลดังกล่าว นำพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ มอบหมายเพื่อทำการสำรวจรังวัดทำแผนที่หรือพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ในที่ดินของตน ตามวันและเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้นัดหมาย มาตรา ๕๘ ทวิ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า เมื่อได้สำรวจรังวัด ทำแผนที่หรือพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ในที่ดินตามมาตรา ๕๘ แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออก โฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ แล้วแต่กรณี ให้แก่บุคคลตามที่ระบุไว้ในวรรคสอง เมื่อปรากฏว่าที่ดินที่บุคคลนั้นครอบครองเป็นที่ดินที่อาจออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรอง การทำประโยชน์ได้ตามประมวลกฎหมายนี้ วรรคสอง บัญญัติว่า บุคคลซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ อาจออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามวรรคหนึ่งให้ได้ คือ (๑)... (๓) ผู้ซึ่งครอบครองที่ดินและทำประโยชน์ในที่ดิน ภายหลังจากวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับ และ ไม่มีใบจอง ใบเหยียบย่ำ หรือไม่มีหลักฐานว่าเป็นผู้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดิน เพื่อการครองชีพ และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติ ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๔ กำหนดว่า ที่ดินที่จะออกโฉนดที่ดินต้องเป็น ที่ดินที่มีสิทธิในที่ดินได้ครอบครองและทำประโยชน์แล้ว และเป็นที่ดินที่สามารถออกโฉนดที่ดิน ได้ตามกฎหมาย แต่ห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินสำหรับที่ดินดังต่อไปนี้ (๑) ที่ดินที่ราษฎรใช้ประโยชน์ ร่วมกัน เช่น ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ ที่ชายตลิ่ง (๒) ที่เขา ที่ภูเขา และพื้นที่ที่รัฐมนตรี ประกาศหวงห้ามตามมาตรา ๙ (๒) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แต่ไม่รวมถึงที่ดินซึ่งผู้ครอบครอง มีสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายที่ดิน (๓) ที่เกาะ แต่ไม่รวมถึงที่ดิน ของผู้ซึ่งมีหลักฐานแจ้งการครอบครองที่ดิน มีใบจอง ใบเหยียบย่ำ หนังสือรับรอง

/การทำประโยชน์...

การทำประโยชน์ โฉนดตราจอง ตราจองที่ตราว่า “ได้ทำประโยชน์แล้ว” หรือเป็นผู้มีสิทธิ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ หรือที่ดินที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ได้อนุมัติให้จัดแก่ประชาชน หรือที่ดินซึ่งได้มีการจัดหาผลประโยชน์ตามมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติได้อนุมัติแล้ว (๔) ที่สงวนหวงห้าม ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ มาตรา ๒๐ (๓) และ (๔) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๖ หรือกฎหมายอื่น (๕) ที่ดินที่คณะกรรมการรัฐมนตรีสงวนไว้ เพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ กรมที่ดินได้จัดให้มีโครงการ เดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในท้องที่อำเภอเมืองเชียงราย ฯลฯ จังหวัดเชียงราย ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอ เดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน และนายวันชัย ฉุยกลัด ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดี ได้นำพนักงาน เจ้าหน้าที่ทำการสำรวจรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดินในที่ดินพิพาท โดยที่ดินแปลงที่มีการให้เลข โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๙๐ เลขที่ดิน ๑๕๑ นั้น ปรากฏตามใบไตสวน (น.ส. ๕) ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ ว่า ผลการรังวัดได้เนื้อที่ ๑๖ ไร่ ๑ งาน ๖๒ ตารางวา ผู้นำทำการสำรวจได้ให้ถ้อยคำ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่า ได้ซื้อที่ดินพิพาทมาจากนางฟองจันทร์ ทำดีสม เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งนางฟองจันทร์ได้ครอบครองทำประโยชน์มาก่อนปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นการครอบครองทำประโยชน์ ตลอดมา โดยเป็นการได้มาภายหลังประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ ซึ่งต้องห้ามโอนตามมาตรา ๕๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ที่ดินทำประโยชน์เป็นไร่ข้าวโพด ที่ดินข้างเคียงด้านทิศตะวันออก จดแม่ข่าย ด้านทิศตะวันตกจดทางสาธารณประโยชน์ ด้านทิศเหนือจดแม่ข่าย และด้านทิศใต้ จดที่ดินเลขที่ ๘๑ และนายอำเภอเมืองเชียงรายได้มอบอำนาจให้นายอรุณ ชาวสีแสน ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘ ไปร่วมตรวจพิสูจน์ที่ดินและได้รับรองว่าไม่เป็นที่หวงหวงห้าม ที่เขา ที่ภูเขา หรือที่สาธารณประโยชน์แต่อย่างใด พนักงานเจ้าหน้าที่ได้จัดทำโฉนดที่ดินไว้เรียบร้อยแล้วเป็น โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๙๐ ระวางหมายเลข ๔๙๔๙ II ๐๔๒๒ เลขที่ดิน ๑๕๑ หน้าสำรวจ ๓๕๘๔ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย และศูนย์อำนวยการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน จังหวัดพะเยา - เชียงราย - น่าน ได้มีประกาศ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ เรื่อง แจกโฉนดที่ดิน ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย จำนวน ๑๔ ราย ตามบัญชีแนบท้าย โดยในลำดับที่ ๑๑ มีชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้นำรังวัด หน้าสำรวจ ๓๕๘๔ โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๙๐ หลักฐานเดิมใบจองเลขที่ ๒๑๖ โดยให้ผู้ที่จะคัดค้านยื่นคำคัดค้านต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ประกาศ เมื่อครบกำหนดเวลา ๓๐ วัน ตามประกาศไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดคัดค้าน แต่ยังไม่ทันได้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยอยู่ในขั้นตอนเจ้าพนักงานที่ดินลงนามใน โฉนดที่ดิน ระยะเวลาการปฏิบัติงานตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินได้สิ้นสุดลง และ

/เมื่อวันที่...

เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ผู้อำนวยการศูนย์อำนาจการเดินสำรวจฯ ได้ส่งมอบงานตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน และการออกโฉนดที่ดินโดยการเปลี่ยน น.ส. ๓ ก. เป็นโฉนดที่ดิน พร้อมเรื่องที่มีปัญหาสำคัญควรรายงานหรือต้องพิจารณาสอบสวนและดำเนินการเพิ่มเติม ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งปรากฏตามบัญชีเรื่องที่มีปัญหาสำคัญควรรายงานหรือต้องพิจารณาสอบสวนและดำเนินการเพิ่มเติมว่ามีเรื่องราวการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีรวมอยู่ด้วย ต่อมา ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายได้มีคำสั่ง ที่ ๑๖๙๒/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๒ เรื่อง ให้บุคคลขาดสิทธิในที่ดิน และจำหน่ายใบจองออกจากทะเบียนที่ดิน ให้นางพองจันทร์ ออกจากที่ดินและขาดสิทธิในที่ดินตามหลักฐานใบจอง (น.ส. ๒) เลขที่ ๒๑๖ หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ตามลำดับ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการจำหน่ายใบจองตามระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการเพิกถอนและจำหน่ายใบจองออกจากทะเบียนที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๗ หมวด ๓ เนื่องจากพนักงานเจ้าหน้าที่ได้สอบสวนแล้วปรากฏว่า นางพองจันทร์ ผู้ได้รับอนุญาตให้จับจองที่ดินตามหลักฐานใบจอง (น.ส. ๒) ดังกล่าวฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน มีเจตนาละทิ้งการครอบครอง ได้ขายและส่งมอบให้บุคคลอื่นเข้าครอบครองทำประโยชน์แทน ซึ่งที่ดินบริเวณที่มีผู้นำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินดังกล่าว ได้มีราษฎรบ้านห้วยอัม หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ร้องเรียนไปยังประธานสมาคมคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคเกี่ยวกับการบุกรุกพื้นที่ป่า ซึ่งน่าจะเชื่อว่ามี การออกเอกสารสิทธิโดยมิชอบ ประธานสมาคมคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคจึงร้องเรียนไปยังคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ซึ่ง ป.ป.ท. ได้ตรวจสอบเบื้องต้นแล้วพบว่า มีบุคคลได้เข้าไปยึดถือครอบครองที่ดินของรัฐ ป่า ตามที่ร้องเรียน จึงได้มีหนังสือแจ้งจังหวัดเชียงราย และอธิบดีกรมป่าไม้เพื่อพิจารณาดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดต่อไป พร้อมทั้งได้รายงานผลให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมทราบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจึงมีบัญชาให้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อทำการตรวจสอบขยายผลจากข้อมูลที่ ป.ป.ท. ได้รายงานให้ทราบ คณะทำงานได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วได้ความว่า ที่ดินแปลงที่เกิดเหตุเดิมชาวบ้านใช้เป็นทุ่งเลี้ยงสัตว์ และทำประโยชน์ร่วมกัน สภาพที่ดินมีลักษณะเป็นที่ราบเชิงเขาสลับกับที่เขายูติตลำนํ้ากก น้ำท่วมถึงได้จนเกิดเป็นที่งอกริมตลิ่ง เนื้อที่รวมทั้งหมด ๑,๔๐๐ ไร่ เป็นที่ราบประมาณ ๔๐๐ ไร่ และที่เขารวมประมาณ ๘๐๐ ไร่ บริเวณบนเขายังมีสภาพเป็นป่า ไม่มีการทำประโยชน์ ไม่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและเขตปฏิรูปที่ดิน ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นที่สาธารณประโยชน์ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ พื้นที่บางส่วนมีการออกใบจองจำนวน ๒๑ แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ ๘๔๔ ไร่ ต่อมา นายนิติพน นิติภูมิเวชสกุล และเครือญาติ ได้ไปซื้อที่ดินบริเวณดังกล่าวจากชาวบ้าน ในขณะที่เดียวกันมีโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในพื้นที่ดังกล่าว และได้มีการดำเนินการเพื่อออกโฉนดที่ดินโดยไม่มีหลักฐานที่ดินเดิมให้จำนวน ๑๔ แปลง ในที่ดินที่มีการออกใบจองจำนวน ๑๒ แปลง

/ที่ได้มี...

ที่ได้มีการซื้อขายกันดังกล่าว ซึ่งพื้นที่ดินตามโฉนดที่ดินไม่ได้รวมที่เขา ปัจจุบันยังอยู่ระหว่างการพิจารณา คณะทำงานเห็นว่า การเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ที่ได้รับโอนการครอบครองที่ดินตามใบจองโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นการดำเนินการที่ขัดต่อประมวลกฎหมายที่ดิน และระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน คณะทำงานจึงเสนอความเห็นต่อรองปลัดกระทรวงยุติธรรมให้แจ้งผลการพิจารณาดังกล่าวไปให้ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย อธิบดีกรมป่าไม้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตรวจสอบพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป นอกจากนี้ ควรมีหนังสือแจ้งอธิบดีกรมเจ้าท่าและนายอำเภอเมืองเชียงรายเพื่อส่งเจ้าหน้าที่ไปทำการสำรวจพื้นที่อกริมแม่น้ำกก บริเวณหมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย เพื่อป้องกันการยึดถือครอบครองหรือการออกเอกสารสิทธิทับที่ดินของรัฐ ทั้งนี้ ปรากฏตามหนังสือกระทรวงยุติธรรม ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๓ และหนังสือกรมสอบสวนคดีพิเศษ ที่ ยธ (ชช.๓) ๐๘๐๐/๐๒๒๕ ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ต่อมา ได้มีการนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดเชียงราย (กปร. จังหวัดเชียงราย) ซึ่ง กปร. จังหวัดเชียงราย ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ได้พิจารณาแล้วมีมติให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตรวจสอบให้แน่ชัดว่า พื้นที่ที่มีการร้องเรียนเป็นที่ดินของรัฐประเภทอื่นหรือไม่ เพื่อให้เกิดความรอบคอบและถูกต้องชัดเจน หากผลการตรวจสอบปรากฏว่าไม่ใช่ที่ดินของรัฐประเภทหนึ่งประเภทใดแล้ว ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดินในส่วนที่เกี่ยวข้องตามอำนาจหน้าที่ให้ครบถ้วนต่อไป นั้น เห็นว่า เมื่อกระบวนการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในที่ดินพิพาทตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในท้องที่อำเภอเมืองเชียงราย ฯลฯ จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นการเตรียมการและการดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่อันเป็นการพิจารณาทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อจัดให้อำนาจการศูนย์อำนาจการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินจังหวัดพะเยา - เชียงราย - น่าน ออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน อันเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่มีผู้คัดค้าน ซึ่งเป็นการพิจารณาทางปกครองมาจนกระทั่งถึงขั้นตอนการประกาศแจกโฉนดที่ดินแก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว และผู้อำนาจการศูนย์อำนาจการเดินสำรวจฯ ได้ส่งมอบงานตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินและการออกโฉนดที่ดินโดยการเปลี่ยน น.ส. ๓ ก. เป็นโฉนดที่ดิน พร้อมเรื่องที่มีปัญหาสำคัญควรรายงานหรือต้องพิจารณาสอบสวนและดำเนินการเพิ่มเติม ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งปรากฏตามบัญชีเรื่องที่มีปัญหาสำคัญควรรายงานหรือต้องพิจารณาสอบสวนและดำเนินการเพิ่มเติมว่ามีเรื่องราวการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีรวมอยู่ด้วย และย่อมอยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี

/ที่จำต้อง...

ที่จำต้องพิจารณาทางปกครองดำเนินการกับเรื่องราวการเดินทางสำรวจออกโฉนดที่ดินในที่ดินพิพาท ตามโครงการเดินทางสำรวจออกโฉนดที่ดินในท้องที่อำเภอเมืองเชียงราย ฯลฯ จังหวัดเชียงราย และมีคำสั่งทางปกครองเกี่ยวกับเรื่องราวการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จต่อไป แต่ผู้ถูกฟ้องคดีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่อาจพิจารณาทางปกครองเกี่ยวกับข้อเท็จจริงดังกล่าวได้ช้อยุติเป็นที่ชัดเจนว่า ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีนำเดินทางสำรวจออกโฉนดที่ดินเป็นที่ดินที่สามารถมีคำสั่งทางปกครองให้ออกหรือไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งได้มีการนำเรื่องเสนอ กพร. จังหวัดเชียงราย และ กพร. จังหวัดเชียงราย ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ได้พิจารณาแล้วมีมติให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตรวจสอบให้แน่ชัดว่า พื้นที่ที่มีการร้องเรียนเป็นที่ดินของรัฐประเภทอื่นหรือไม่ เพื่อให้เกิดความรอบคอบและถูกต้องชัดเจน หากผลการตรวจสอบปรากฏว่าไม่ใช่ที่ดินของรัฐประเภทหนึ่งประเภทใดแล้ว ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดินในส่วนที่เกี่ยวข้อง ตามอำนาจหน้าที่ให้ครบถ้วนต่อไป ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาทางปกครอง เกี่ยวกับกระบวนการออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จึงมีหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าวเพื่อพิจารณามีคำสั่งทางปกครองให้ออกหรือไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีควรที่จะต้องพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ออกหรือไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาอันสมควร เมื่อข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอเดินทางสำรวจออกโฉนดที่ดิน และผู้ฟ้องคดีโดยนายวันชัย ผู้รับมอบอำนาจ ได้นำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการสำรวจรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดินในที่ดินพิพาทเมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ และผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการเกี่ยวกับคำขอเดินทางสำรวจออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่มีปัญหาว่า ที่ดินพิพาท เป็นที่ดินของรัฐประเภทหนึ่งประเภทใด หรือเป็นที่สงวนหวงห้ามของรัฐ หรือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือไม่ อย่างไร ตามมติของ กพร. จังหวัดเชียงราย ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ จนกระทั่งสำนักงานธนารักษ์พื้นที่เชียงรายได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๓๐๗.๔๔/๒๐๑๕ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีว่า ไม่ปรากฏหลักฐานว่าที่ดินทั้ง ๑๒ แปลง ซึ่งรวมทั้งที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอเดินทางสำรวจออกโฉนดที่ดินได้ขึ้นทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุ ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๒๑๑๓๖ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ แจ้งผู้อำนวยการสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายให้ตรวจสอบว่า ตำแหน่งที่ดินดังกล่าวเป็นที่ชายตลิ่งหรือแม่น้ำกหรือไม่ว่า นั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่า สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายได้มีหนังสือ ที่ คค ๐๓๐๗.๔/๗๑๔ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีว่า สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายได้ดำเนินการตรวจสอบแล้ว แต่ไม่ปรากฏหลักเขตที่ดินที่เป็นการระบุแนวเขตที่ดินที่ผู้ขอนำเดินทางสำรวจ

/ออกโฉนดที่ดิน...

ออกโฉนดที่ดิน และเพื่อให้เป็นที่แน่ชัด สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายขอให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายประสานผู้ยื่นคำขอให้จัดทำค่าระดับพื้นที่ที่นำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน เปรียบเทียบกับค่าระดับน้ำของศูนย์อุทกวิทยาจังหวัดเชียงรายย้อนหลัง ๑๐ ปี นำมาแสดง เพื่อยืนยันระดับน้ำขึ้นสูงสุดว่าเป็นพื้นที่น้ำท่วมถึงหรือไม่ เพื่อประกอบการพิจารณา และสำหรับที่ดิน เลขที่ที่ดิน ๑๔๓ เลขที่ที่ดิน ๑๔๔ และเลขที่ที่ดิน ๑๔๖ หากพิจารณาจากสำเนาแผนที่ตรวจสอบ การจำแนกประเภทที่ดินของสำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ กรมพัฒนาที่ดิน ประกอบกับ ระยะเวลาภาพถ่ายทางอากาศของกรมที่ดิน พบว่ามีแนวเขตล้อมลำแม่น้ำกกอันเป็นสาธารณสมบัติ ของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน หากแม่น้ำมีการเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นพื้นที่ น้ำท่วมไม่ถึง ก็ยังคงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินเช่นเดิม ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๙๐๙๒ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ แจ้งหัวหน้าศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๕ (เชียงราย) ขอให้ตรวจสอบสภาพที่ดินดังกล่าว ให้นำหมายเวลาและสถานที่กับเจ้าของที่ดิน พร้อมกับแจ้งที่อยู่ของเจ้าของที่ดินให้ทราบ โดยเจ้าของที่ดินเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการ ตรวจสอบ และขอให้แจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบด้วย ต่อมา ศูนย์สำรวจ อุทกวิทยาที่ ๕ (เชียงราย) ได้มีหนังสือ ที่ ทส.๐๖๑๑.๑๐.๑/๔๘๐ ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีว่า ศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๕ (เชียงราย) ได้ตรวจสอบเบื้องต้นแล้วพบว่า บริเวณ พื้นที่ที่ขอเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินดังกล่าวอยู่ใกล้เคียงสถานีวัดระดับน้ำของศูนย์สำรวจอุทกวิทยา ที่ ๑๒ (เชียงแสน) ศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๕ (เชียงราย) จึงได้ส่งเรื่องให้ศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงแสน) พิจารณาดำเนินการ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ได้รับแจ้งผลการดำเนินการจากหน่วยงาน ดังกล่าวแต่อย่างใด ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๒๑๑๓๗ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ แจ้งนายอำเภอเมืองเชียงรายในฐานะผู้ดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์เพื่อ ตรวจสอบว่า ตำแหน่งที่ดินที่ผู้ขอได้นำพนักงานเจ้าหน้าที่เดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินบริเวณ ดังกล่าว เป็นที่สงวนหวงห้ามของรัฐหรือเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทประชาชน ใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือไม่ อย่างไร และให้แจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ นั้น ปรากฏว่า อำเภอเมืองเชียงรายได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๑๑๘.๑/๔๘๗๙ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ ขอความร่วมมือผู้ถูกฟ้องคดีให้มอบหมายเจ้าหน้าที่ร่วมรังวัดตรวจสอบในวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๖ ซึ่งสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายได้มอบหมายให้นายกฤษฏา วงศ์แก้ว ตำแหน่งนายช่าง รังวัดชำนาญงาน ออกไปร่วมตรวจสอบ ได้รับรายงานเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ว่าได้ออกไป ร่วมตรวจสอบตำแหน่งที่ดินกับตัวแทนนายอำเภอเมืองเชียงราย ตัวแทนนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม ตัวแทนหัวหน้าสถานีพัฒนาที่ดินเชียงราย ผู้ใหญ่บ้านบ้านห้วยอัม หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม และชาวบ้านบ้านห้วยอัม หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม แล้วมีมติให้ผู้ใหญ่บ้านนำเรื่อง เข้าประชุมประจำเดือนทำประชาคมหมู่บ้านก่อน แล้วสรุปข้อเท็จจริงรายงานนายอำเภอเมือง

/เชียงราย...

เชียงรายต่อไป ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๓๗๐๖๖ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗ แจ้งนายอำเภอเมืองเชียงรายให้ติดตามผลการดำเนินการของผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม และชาวบ้านบ้านห้วยอ้อม หมู่ที่ ๘ และแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ ซึ่งระยะเวลาได้ล่วงเลยมานานแล้ว ยังไม่ได้รับแจ้งผลการดำเนินการจากอำเภอเมืองเชียงราย ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๙๐๙๓ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ แจ้งนายอำเภอเมืองเชียงราย สอบถามความคืบหน้าในการดำเนินการ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีก็ยังไม่ได้รับแจ้งผลการดำเนินการจากอำเภอเมืองเชียงราย ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๒๑๑๔๓ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ แจ้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้มในฐานะผู้ดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ เพื่อตรวจสอบว่า ตำแหน่งที่ดินที่ผู้ขอได้นำพนักงานเจ้าหน้าที่เดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินบริเวณดังกล่าว เป็นที่สงวนหวงห้ามของรัฐหรือเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทประชาชน ใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือไม่ และแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ นั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดี ยังไม่ได้รับแจ้งผลการตรวจสอบจากองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๙๐๙๔ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ แจ้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้มสอบถามความคืบหน้าในการดำเนินการดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ได้รับแจ้งผลการดำเนินการจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้มเช่นกัน กรณีเห็นได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการเกี่ยวกับคำขอเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่มีปัญหาว่า ที่ดินพิพาทเป็นที่ดินของรัฐประเภทหนึ่งประเภทใด หรือเป็นที่สงวนหวงห้ามของรัฐ หรือเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทประชาชน ใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือไม่ โดยได้ขอให้ ศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) นายอำเภอเมืองเชียงราย และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม ตรวจสอบเรื่องดังกล่าว ซึ่งปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ได้รับแจ้งผลการดำเนินการจากหน่วยงานดังกล่าว และไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการเรื่องดังกล่าวต่อไปอย่างไร แต่ปรากฏข้อเท็จจริงในคำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีว่า ผู้ถูกฟ้องคดีเพิ่งมีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๘๗๔๓ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ แจ้งหัวหน้าศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) หนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๘๗๔๑ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ แจ้งนายอำเภอเมืองเชียงราย และหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๘๗๔๒ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ แจ้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม สอบถามความคืบหน้าในกรณีดังกล่าวอีกครั้ง ซึ่งเมื่อนับระยะเวลาจากวันที่ ผู้อำนวยการศูนย์สำรวจอุทกวิทยาเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินจังหวัดพะเยา - เชียงราย - น่าน ได้ส่งมอบงานตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน พร้อมเรื่องที่มีปัญหาสำคัญควรรายงานหรือ ต้องพิจารณาสอบสวนและดำเนินการเพิ่มเติม ซึ่งรวมถึงเรื่องราวการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ จนถึงวันที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลเป็นคดีนี้ในวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๙ เป็นเวลาเกือบ ๘ ปี ผู้ถูกฟ้องคดียังไม่อาจพิจารณาเป็นที่ยุติและ

/มีคำสั่ง...

มีคำสั่งให้ออกหรือไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี และหากนับจากวันที่ กพร. จังหวัดเชียงราย ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ได้มีมติให้สำนักงานที่ดิน จังหวัดเชียงรายดำเนินการตรวจสอบที่ดินพิพาทว่าเป็นที่ดินของรัฐหรือไม่ หากไม่ใช่ที่ดินของรัฐ ประเภทหนึ่งประเภทใดแล้ว ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดิน ในส่วนที่เกี่ยวข้องตามอำนาจหน้าที่ให้ครบถ้วนต่อไป ถึงวันฟ้องคดีนี้ ก็เป็นเวลา ๓ ปี ผู้ถูกฟ้องคดี ยังไม่อาจพิจารณาเป็นที่ยุติและมีคำสั่งให้ออกหรือไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ประกอบกับ ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลปกครองสูงสุด ผู้ถูกฟ้องคดีได้ยื่นคำชี้แจง ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ ว่า กรมที่ดินได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๕๑๖.๔/๙๓๑๗ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๒ แจ้งจังหวัดเชียงรายแล้วว่า ได้ดำเนินการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ พื้นที่ที่มีการนำ เตินสำรวจบริเวณแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๔,๐๐๐ ระวางหมายเลข ๔๙๔๙ II ๐๔๒๐ และ ๔๙๔๙ II ๐๔๒๒ โดยบริเวณพื้นที่ของผู้ฟ้องคดี แปลงที่ ๑๔ เลขที่ดิน ๑๕๑ หน้าสำรวจ ๓๕๘๔ ระวางหมายเลข ๔๙๔๙ II ๐๔๒๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ พื้นที่ส่วนใหญ่ของแปลงที่ดินปรากฏเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ (W๑) ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ปรากฏเป็นการเพาะปลูกพืชไร่ (A๒) และป่าผลัดใบ (F๒) ทางด้านทิศตะวันตกปรากฏเป็นป่าผลัดใบ (F๒) และทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ปรากฏ เป็นสันทราย/หาดทราย (M๔๐๒) และในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ พื้นที่ส่วนใหญ่ของแปลงที่ดินปรากฏ เป็นการเพาะปลูกพืชไร่ (A๒) ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือปรากฏเป็นป่าผลัดใบ (F๒) และปรากฏ เส้นทางในแนวเหนือ - ใต้ ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ปรากฏเป็นไม้ผล (A๔) ทั้งนี้ จากการตรวจสอบ รายงานผลการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศดังกล่าวข้างต้นปรากฏพื้นที่ที่ขอเดินสำรวจออก โฉนดที่ดินเดิมส่วนใหญ่เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ (W๑) สันทราย/หาดทราย (M๔๐๒) และป่าผลัดใบ (F๒) แต่ปัจจุบันพื้นที่บริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่อีกกลับมีการครอบครองทำประโยชน์ปลูกพืชไร่ เต็มพื้นที่แล้ว ซึ่งจนถึงบัดนี้ผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ได้มีคำสั่งให้ออกหรือไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี อย่างไรก็ดี จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณามีคำสั่งให้ออกหรือไม่ออก โฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีล่าช้าเกินสมควร ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดี มิได้เพิกเฉยหรือพิจารณาออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีล่าช้าเกินสมควร แต่ผู้ถูกฟ้องคดี จำเป็นต้องรอผลการตรวจสอบจากนายอำเภอเมืองเชียงรายและองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม และรอผลการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ จากกองเทคโนโลยีทำแผนที่ กรมที่ดิน อีกทั้งยังไม่มีข้อยุติจากศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) เรื่องการยืนยันระดับน้ำขึ้นสูงสุด ว่าเป็นพื้นที่น้ำท่วมถึงหรือไม่ ซึ่งอาจทำให้การออกโฉนดที่ดินไม่แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ดีถึงที่สุด นั้น เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีไม่อาจยกความล่าช้าของระบบราชการขึ้นกล่าวอ้างได้ อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีฟังไม่ขึ้น

/การที่...

การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาดำเนินการและ
มีคำสั่งเกี่ยวกับเรื่องราวการขออนุญาตที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่
คดีถึงที่สุด นั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วย

พิพากษายืน

นายธีรรัฐ อร่ามทวีทอง

ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

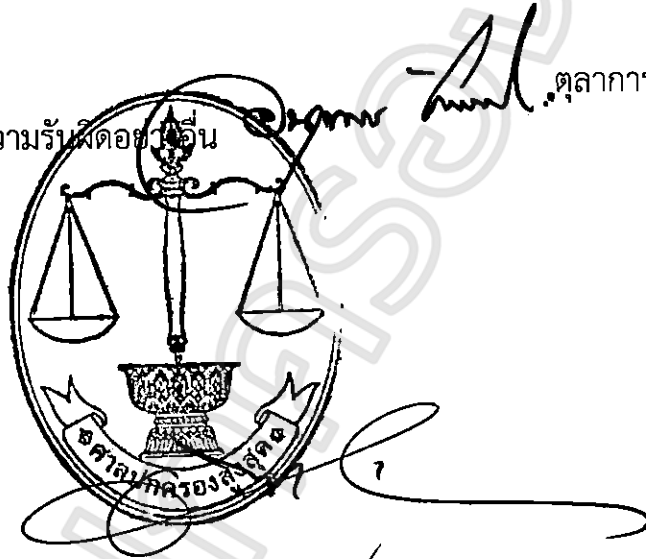
ธีรรัฐ อร่ามทวีทอง

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายอนุวัฒน์ ธาราแสวง

ประธานแผนกคดีละเมิดและความรับผิดอย่างอื่น

ในศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการหัวหน้าคณะ

นายเสน่ห์ บุญทมานพ

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายอนนท์ อติเรกสมบัติ

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายบรรยาย นาคยศ

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการผู้แถลงคดี : นางสาวสิริพร มณีภักดิ์

มีบันทึกประธานศาลปกครองสูงสุด

กรณีตุลาการศาลปกครองมีเหตุจำเป็น

ไม่สามารถลงลายมือชื่อได้

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า คดีหมายเลขดำที่ อ. ๕๔๗/๒๕๖๑ หมายเลขแดงที่ ๑. ๑๑๓๓ /๒๕๖๗ ได้ทำคำพิพากษาโดยนายเสน่ห์ บุญทมานพ ตุลาการศาลปกครองสูงสุด ซึ่งร่วมประชุมปรึกษาเป็นองค์คณะ และได้ลงลายมือชื่อไว้แล้วในต้นร่างคำพิพากษา แต่เนื่องจาก นายเสน่ห์ บุญทมานพ พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับมาตรา ๓๑ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ก่อนที่จะลงลายมือชื่อในคำพิพากษานี้ จึงบันทึกไว้เป็นสำคัญ

(นายประสิทธิ์ศักดิ์ มีลาภ)
ประธานศาลปกครองสูงสุด